

ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

นางสาวศิริลักษณ์ วาสยศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

แขนงวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2562

**Financial Literacy and Saving Behavior of Government Officials
of the Cooperative Promotion Department**

Miss Sirilak Wadyod

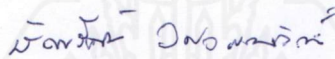
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration
School of Management Science
Sukhothai Thammathirat Open University

2019

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมออมของข้าราชการ
กรมส่งเสริมสหกรณ์
ชื่อและนามสกุล นางสาวศิริลักษณ์ वासศ
แขนงวิชา บริหารธุรกิจ
สาขาวิชา วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ชัยญูธรรม วิศวกรรมวัฒน์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2563

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ชัยญูธรรม วิศวกรรมวัฒน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ)

(รองศาสตราจารย์ ดร.นราธิป ศรีธรรม)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาการจัดการ

ชื่อการศึกษา คำนวณว่าอิสระ ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
ผู้ศึกษา นางสาวศิริลักษณ์ วาทยศ รหัสนักศึกษา 2603001443 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ธัญญ์รัศม์ วสุวรรณวัฒน์ **ปีการศึกษา** 2562

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ระดับทักษะทางการเงินและเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (2) พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ข้าราชการในราชการส่วนกลางของกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 608 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน โดยใช้สูตรของทาร์โรว์ ยามาเน่ การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การเปรียบเทียบเชิงพหุคูณด้วยวิธีของเซฟเฟ่ และสถิติทดสอบไคสแควร์

ผลการศึกษา พบว่า 1) ข้าราชการส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.95 มีคะแนนทักษะทางการเงินในระดับสูง ร้อยละ 14.05 มีทักษะทางการเงินระดับปานกลาง และไม่พบผู้ที่มีทักษะทางการเงินในระดับต่ำ ส่วนการเปรียบเทียบระดับทักษะทางการเงินจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ข้าราชการที่มีเพศและจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน 2) ข้าราชการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการออม เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน มีการออมโดยไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน รูปแบบการออมส่วนใหญ่ คือ ฝากเงินกับสถาบันการเงิน จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 – 2,000 บาท ระยะเวลาในการออม 1 – 5 ปี และมีแนวโน้มการออมเพิ่มขึ้นในอนาคต 3) พฤติกรรมการออมมีความสัมพันธ์กับทักษะทางการเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการออม จำนวนเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน และแนวโน้มการออมในอนาคต

คำสำคัญ ทักษะทางการเงิน พฤติกรรมการออม ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

Independent Study title: Financial Literacy and Saving Behavior of Government Officials of the Cooperative Promotion Department

Author: Miss Sirilak Wadyod; **ID:** 2603001443; **Degree:** Master of Business Administration

Independent Study advisor: Thanyaras Wasawanawat, Associate Professor;

Academic year: 2019

Abstract

This study aimed to study 1) the financial literacy level and financial literacy comparison of government officials of the Cooperative Promotion Department, classified by personal factors; 2) saving behavior of government officials of the Cooperative Promotion Department; and 3) relationship between financial literacy and saving behavior of government officials of the Cooperative Promotion Department.

This study was a survey research. The population was 608 government officials who work at the central office of the Cooperative Promotion Department. 242 samples size was determined by the formula of Taro Yamane, using a stratified sampling method. The tools used for data collection were questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, One-way ANOVA, Scheffe's method of multiple comparison, and Chi-square test.

The results of the study showed that 1) most of the respondents (85.95%) had a high level of financial literacy score. 14.05% had a moderate financial literacy level and did not find those with low level of financial literacy. As for the comparison of financial literacy levels classified by personal factors, it was found that different gender and different number of dependents of government officials had different financial literacy. 2) Most respondents had the objectives of savings for emergency spending, and savings without a fixed limit. Most types of savings were savings money with financial institutions. Amount of savings per month was 1,001 - 2,000 baht on average. Savings period was 1 - 5 years and they will tend to save more money in the future. 3) The saving behavior that has the relationship with financial literacy at statistical significance level of 0.05; including savings objective, average amount of savings per month, and future savings trends.

Keywords: Financial Literacy, Saving Behavior, Government Officials at Cooperative Promotion Department

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ รัชฎญ์ศรี มศวรณวัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำให้ข้อเสนอแนะ ถึงแนวทางการจัดทำและวิธีการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องตามรูปแบบ ของทางมหาวิทยาลัย ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ข้าราชการในราชการส่วนกลางของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การศึกษาค้นคว้า อิสระสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่านที่ได้ชี้แนะแนวทางการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ รวมทั้งสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดีตลอดระยะเวลา ที่ศึกษา

นอกจากนี้ ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมรุ่น ที่เป็นส่วนหนึ่ง ในการสนับสนุนให้คำแนะนำ เป็นกำลังใจให้การศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ศิริลักษณ์ วาทยศ

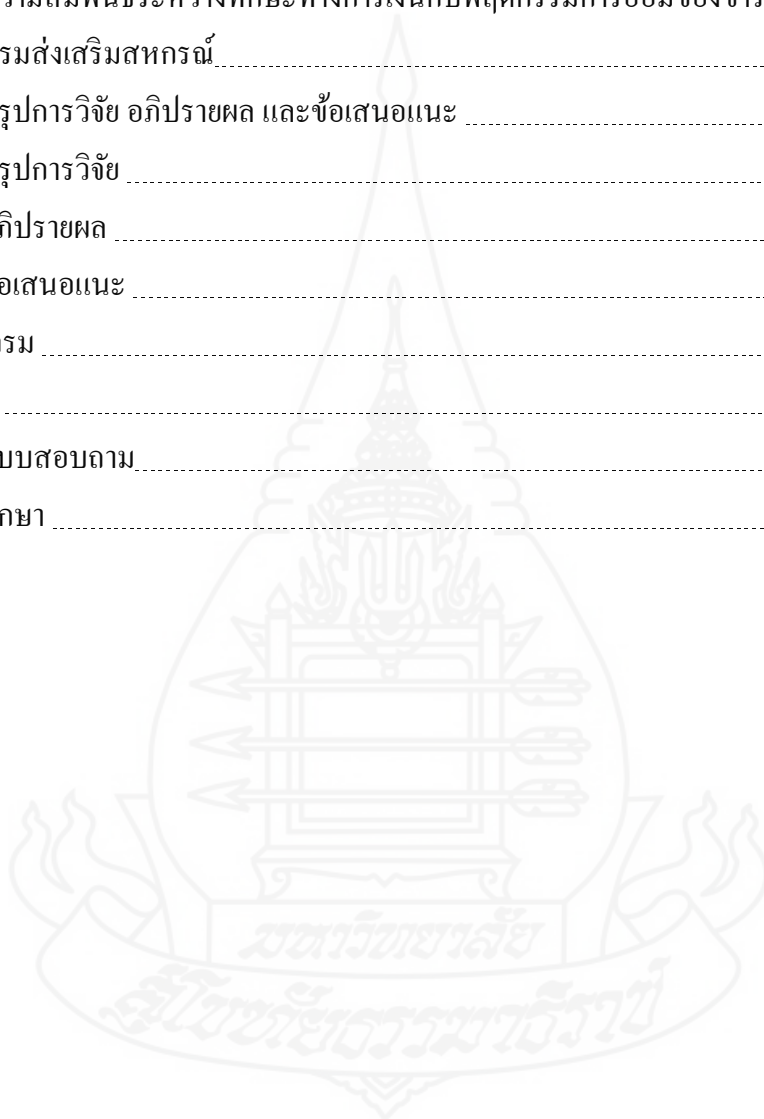
สิงหาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดการศึกษา	4
สมมติฐานของการศึกษา	4
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน	7
แนวคิดเกี่ยวกับการออม	10
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม	15
บริบทกรมส่งเสริมสหกรณ์	21
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์	44
ทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
พฤติกรรมการณ์ของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์	53
ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการณ์ของข้าราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์	58
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปการวิจัย	62
อภิปรายผล	65
ข้อเสนอแนะ	64
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	74
แบบสอบถาม	75
ประวัติผู้ศึกษา	83

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา..... 35
ตารางที่ 3.2	โครงสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้วัดทักษะทางการเงิน..... 37
ตารางที่ 3.3	สรุปเกณฑ์การแปลผลทักษะทางการเงิน..... 39
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ..... 44
ตารางที่ 4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ..... 44
ตารางที่ 4.3	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด..... 45
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส..... 45
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ..... 46
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน..... 46
ตารางที่ 4.7	จำนวนและร้อยละของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามระดับ ทักษะทางการเงิน..... 47
ตารางที่ 4.8	ผลการทดสอบสมมติฐานระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริม สหกรณ์..... 49
ตารางที่ 4.9	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามเพศ..... 49
ตารางที่ 4.10	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามอายุ..... 50
ตารางที่ 4.11	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด..... 50
ตารางที่ 4.12	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามสถานภาพสมรส..... 51
ตารางที่ 4.13	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ..... 51
ตารางที่ 4.14	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะเป็นรายคู่..... 52
ตารางที่ 4.15	การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน..... 53

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการออม.....	53
ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการวางแผนการออม	54
ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการออม	55
ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการออมเฉลี่ยต่อเดือน.....	56
ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการออม.....	56
ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแนวโน้มการออมในอนาคต.....	57
ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับวัตถุประสงค์ในการออม.....	58
ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการวางแผนการออม.....	59
ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการออมเฉลี่ยต่อเดือน.....	59
ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับระยะเวลาในการออม.....	60
ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับแนวโน้มการออมในอนาคต.....	60

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	4
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน	8
ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินและคำถามในแบบสอบถาม	9
ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินของ OECD	10
ภาพที่ 2.4 กราฟแสดงการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต	20
ภาพที่ 2.5 โครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์	25
ภาพที่ 2.6 จำนวนบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์ แยกตามประเภทบุคลากร	26

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ สืบเนื่องมาจากความสำเร็จในการคุมกำเนิดของประเทศไทย ทำให้อัตราการเกิดลดลงเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่ พ.ศ.2513 จนถึงปัจจุบัน ประกอบกับความก้าวหน้าทางการแพทย์และระบบสาธารณสุข ทำให้คนไทยมีอายุยืนยาวมากขึ้น เฉลี่ย 77 ปี ทำให้โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงไปมาก คาดว่าในปี พ.ศ. 2579 จะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเกือบ 1 ใน 3 ของประเทศ แสดงว่าประเทศไทยก้าวเข้าสู่สังคมสูงวัยแล้วอย่างรวดเร็ว และรุนแรง ซึ่งผู้ที่จะได้รับผลกระทบก็คือ คนวัย 40 ถึง 50 ปี ในปัจจุบันที่จะเป็นผู้สูงอายุในอนาคต จึงต้องมีการวางแผนและร่วมสร้างระบบรองรับสังคมสูงวัย (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2561)

การออมจึงมีความสำคัญต่อชีวิตและส่วนหนึ่งของการบริหารการเงินควรมีระบบแบบแผนและระเบียบวินัยในการเก็บออมตั้งแต่ปัจจุบันเพราะอนาคตไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าจะมีอะไรเกิดขึ้น เช่น ความชรา การเจ็บป่วย อุบัติเหตุ การมีรายจ่ายมากกว่ารายรับ วิกฤตเศรษฐกิจ ภาวะเงินเฟ้อ เป็นต้น ระบบแบบแผนการออมนั้นควรที่จะมีการสร้างหลักประกันให้กับตนเอง และครอบครัวโดยการจัดสรรสัดส่วนรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้แก่ ออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในกรณีเจ็บป่วยและกรณีที่ต้องใช้เงินเร่งด่วน ออมเพื่อนำไปใช้จ่ายในสิ่งที่ต้องการ ออมเพื่อลดภาระของลูกหลาน ออมเพื่อบริหารภาษีและออมเพื่อการลงทุน ซึ่งการออมส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปแบบที่มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียด้านและได้รับผลตอบแทนไม่สูงนัก เมื่อเทียบกับการลงทุน เช่น การฝากออมทรัพย์ การฝากประจำ การซื้อสลากออมทรัพย์ เป็นต้น (ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงินธนาคารแห่งประเทศไทย, 2558)

การออมถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ เพราะการออมเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสามารถในการลงทุนของประเทศ ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะยาว ประเทศใดที่มีการลงทุนสูงกว่าการออมอย่างต่อเนื่อง แสดงว่าระบบเศรษฐกิจกำลังใช้ทรัพยากรมากกว่าที่มีอยู่ (Resource gap) ซึ่งปัญหานี้จะสะท้อนออกมาในรูปแบบของการขาดดุลบัญชีเดินสะพัด (Trade gap) ทำให้ประเทศต้องมีการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศเข้ามาเพื่อปิดช่องว่างดังกล่าว ซึ่งถ้ามีมากเกินไปก็จะกระทบกับเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจได้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนการออมของไทยเทียบกับมาตรฐานสากลแล้ว ถือว่าอยู่ในอัตราที่ไม่ต่ำแสดงว่าปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากการมีเงินออมน้อยเกินไป (Undersaving) เพียงแต่ว่า

เงินออมที่มีไม่สูงพอที่จะรองรับการลงทุนที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเท่านั้น จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พ.ศ. 2557 พบว่า แรงงานนอกระบบจำนวน 22.14 ล้านคน หรือเท่ากับร้อยละ 56.71 ของกำลังแรงงานทั้งระบบ เป็นแรงงานที่ยังขาดความมั่นคงทางด้านรายได้ เนื่องจากแรงงานส่วนใหญ่ไม่มีเงินออมที่เพียงพอสำหรับยามจำเป็น และไม่มีหลักประกันรายได้เพื่อการชราภาพจากแห่งใด นอกจากนี้เบี่ยยังชีพผู้สูงอายุ ข้อมูลจากสำนักงานสถิติทางทะเบียนกรมการปกครองระบุว่า โครงสร้างประชากรไทยมีแนวโน้มเข้าสู่วัยสูงอายุเพิ่มขึ้น โดยประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุตามข้อกำหนดขององค์การอนามัยโลกในปี พ.ศ. 2553 โดยมีแนวโน้มจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2565 และมีการประมาณการว่าอีก 30 ปีข้างหน้าจำนวนผู้สูงอายุในไทยจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14 เป็นร้อยละ 30 ของจำนวนประชากรทั้งหมด นอกจากนี้ ข้อมูลประมาณการของสถาบันวิจัยประชากรและสังคมมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า อัตราส่วนการพึ่งพิงวัยแรงงานของผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือ ในปี พ.ศ. 2548 เท่ากับ 14.4 และคาดการณ์ว่าในปีพ.ศ. 2578 จะเท่ากับ 41.4 กล่าวคือ ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับปัญหาผลิตภาพจากวัยแรงงานจะลดลง ผู้สูงอายุที่ไม่มีการเก็บออมจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ต้องพึ่งพิงรายได้จากบุตรหลานและเบี่ยยังชีพผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นภาระของสังคมและภาครัฐที่จะต้องจัดสรรงบประมาณดูแลผู้สูงอายุในอนาคต เพื่อลดค่าใช้จ่ายของรัฐบาลในระยะยาว รัฐบาลจึงต้องมีการส่งเสริมการออมของแรงงานนอกระบบ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 84 (4) ได้บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายเศรษฐกิจ คือ จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึง ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 (ปียวธรณ เงินคล้าย,2559)

การใช้ชีวิตหลังเกษียณอย่างมีความสุข จำเป็นต้องมีเงินเพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายที่จำเป็นและสร้างความสุขเล็ก ๆ น้อย ๆ โดยไม่เป็นภาระของลูกหลาน แต่หลายคนยังเข้าใจผิดว่าการเตรียมความพร้อมสำหรับการเกษียณเป็นเรื่องของคนอายุมากใกล้เกษียณ ทั้งที่จริงแล้วการเกษียณอย่างมีความสุขต้องอาศัยการวางแผนการออมล่วงหน้าในระยะยาวตั้งแต่เริ่มต้นทำงาน การวางแผนเมื่อใกล้เกษียณ นอกจากจะลำบากและต้องกดดันตัวเองมากกว่าการเตรียมความพร้อมไว้ตั้งแต่เนิ่นๆ แล้ว ยังอาจไม่ทันการณ์อีกด้วย (ตลาดแห่งประเทศไทย, 2561) ดังนั้น พฤติกรรมการออมจึงมีความสำคัญ ทุกคนต้องให้ความสำคัญตั้งแต่ช่วงวัยทำงานที่ตนเองมีรายได้

ทักษะทางการเงินเป็นพื้นฐานสำคัญที่จำเป็นในการดำรงชีวิตของประชาชน ผู้ที่มีทักษะทางการเงินดี จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ทางการเงิน สามารถวางแผน และบริหารจัดการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านการใช้จ่าย การเก็บออม และการจัดการหนี้สิน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันทางการเงินที่สำคัญจะช่วยเพิ่มพูนความมั่นคงในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว สามารถรับมือกับความท้าทายต่างๆ ได้อย่างมั่นคง เช่น การบริหารจัดการหนี้

ให้เหมาะกับความสามารถของตน และการเตรียมพร้อมสำหรับเข้าสู่วัยเกษียณ ซึ่งนำไปสู่ความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของประชาชน และเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม ใดก็ตามที่คนไทยในปัจจุบันยังมีทักษะทางการเงินไม่เข้มข้นนัก ประกอบกับสภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น การก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและสถานะหนี้ครัวเรือนในระดับสูง ซึ่งเป็นความท้าทายที่ต้องก้าวผ่านในระยะต่อไป (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559)

ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ถือได้ว่าเป็นประชาชนกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ทางการเงินที่ดี ซึ่งจะนำไปสู่การวางแผนการเงิน การบริหารการเงิน ทั้งด้านค่าใช้จ่าย หนี้สิน และการออมเพื่อใช้ในยามเกษียณ เนื่องจากในอนาคตเมื่อเข้าสู่ช่วงเกษียณอายุราชการทำให้ขาดรายได้ส่วนหนึ่งในการดำรงชีวิต จึงควรมีการออมเงินก่อนการเกษียณอายุ เพื่อชีวิตหลังเกษียณจะมีความสุข ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษา เรื่อง ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการณรงค์ให้ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ทางการเงิน และเล็งเห็นความสำคัญของการออม มีการออมเงินมากขึ้น เพื่อประโยชน์ของข้าราชการ และบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่สนใจต่อไป

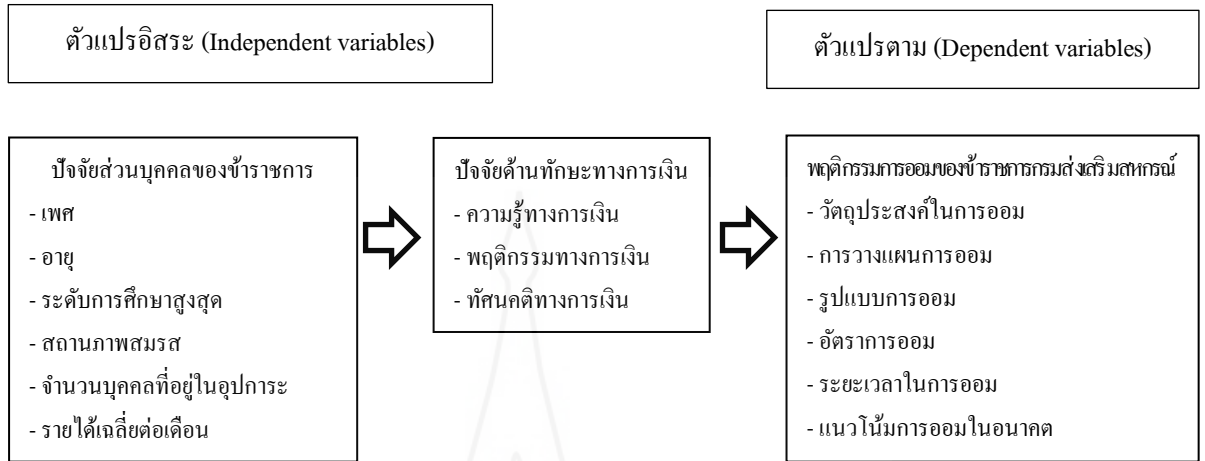
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับทักษะทางการเงินและเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.2 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. สมมติฐานของการศึกษา

- 4.1 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีทักษะทางการเงินในระดับสูง
- 4.2 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีทักษะทางการเงินต่างกัน
- 4.3 ทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม

5. ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการศึกษา ดังต่อไปนี้

5.1 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นนี้ คือ ข้าราชการเฉพาะในราชการส่วนกลางของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีจำนวนข้าราชการทั้งหมด จำนวน 608 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2562)

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาทักษะทางการเงิน พฤติกรรมการออม และความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

5.3 ขอบเขตด้านเวลา

ขอบเขตเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ช่วงเดือนมกราคม 2563

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 กรมส่งเสริมสหกรณ์ หมายถึง หน่วยงานราชการระดับกรม สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีหน้าที่ส่งเสริมและพัฒนาการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรภายในประเทศ

6.2 ข้าราชการ หมายถึง ข้าราชการของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

6.3 ทักษะทางการเงิน หมายถึง การตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ ทักษะคิด และพฤติกรรมในลักษณะที่ทำให้บุคคลมีการตัดสินใจทางการเงินที่ดี และในที่สุดจะช่วยส่งผลให้มีสุขภาพทางการเงินที่ดี

6.4 ความรู้ทางการเงิน หมายถึง การวัดทักษะทางการคำนวณ ความรู้ด้านดอกเบี้ยเงินเพื่อ ตลอดจนความรู้เกี่ยวกับการเงินส่วนบุคคล

6.5 พฤติกรรมทางการเงิน หมายถึง การวัดความรู้ทางด้านพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งจะเน้นพฤติกรรมในการบริหารการเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับ รายจ่าย

6.6 ทักษะคิดทางการเงิน หมายถึง แนวคิดทางการเงิน การกู้ยืม และการออม

6.7 การออม หมายถึง เป็นการแบ่งรายได้ส่วนหนึ่งเก็บสะสมไว้สำหรับวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อใช้ในอนาคต เพื่อเวลาฉุกเฉิน เพื่อใช้ในสิ่งที่อยากได้หรืออยากทำหรือออมเพื่อใช้ในยามเกษียณ

6.8 พฤติกรรมการออม หมายถึง ลักษณะนิสัย การกระทำ ของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในการเก็บออมรายได้ส่วนที่เหลือจากการหักรายจ่ายแล้ว ซึ่งพฤติกรรมการออมประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ในการออม การวางแผนการออม รูปแบบการออม อัตราการออม ระยะเวลาในการออม และแนวโน้มการออมในอนาคต

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้บริหารกรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ใส่ใจในการออมเพื่อใช้ในยามจำเป็นมากขึ้น

7.2 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะทางการเงิน รวมถึงพฤติกรรมการออมของตนเอง

7.3 ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการออมใช้ในยามเกษียณต่อไป

7.4 ผู้สนใจทั่วไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาต่อ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา เรื่อง “ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์” ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารที่เป็นแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ในการสังเคราะห์กรอบแนวคิดการศึกษาโดยกำหนดประเด็นในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้.-

1. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน
2. แนวคิดเกี่ยวกับการออม
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม
4. บริบทกรมส่งเสริมสหกรณ์
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน

1.1 ความหมายของทักษะทางการเงิน

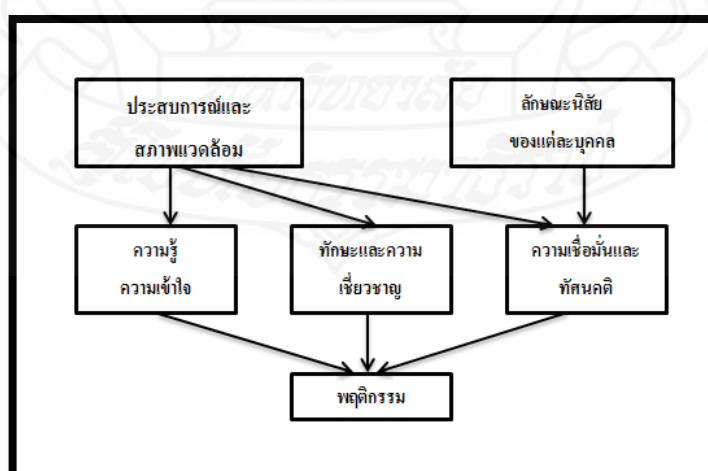
ธนาคารแห่งประเทศไทย (2556) ได้กล่าวว่า ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่สามารถจัดหาข้อมูลเกี่ยวกับทางการเงินจนสามารถแสดงออกเป็นพฤติกรรมทางการเงิน โดยที่วิวัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงินนั้น องค์กรกำกับดูแลสถาบันการเงิน (FSA) ได้ศึกษาเพื่อวัดระดับของทักษะทางการเงิน (Kempson, Collard & Moore, 2005) โดยที่ปัจจัยทักษะทางการเงินที่บ่งบอกว่ามีทักษะทางการเงิน ตามแนวคิดขององค์กรกำกับดูแลสถาบันการเงิน ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเงิน ทักษะหรือความชำนาญ ความเชี่ยวชาญทางการเงิน และทัศนคติของความเชื่อมั่นทางการเงิน จะได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อม รวมทั้งลักษณะนิสัยที่เป็นความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคล จึงจะสามารถวัดได้จากพฤติกรรมของบุคคล นอกจากนี้วิวัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับทักษะทางการเงินยังมี องค์กรเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD, 2547) เป็นผู้กำหนดนิยามให้เป็นสากลและกำหนดแนวทางในการประเมินผล โดยมีโครงสร้างการวัดทักษะทางการเงิน คะแนนเต็ม 22 คะแนน

นอกจากนี้ เกณฑ์การประเมินผลการวัดทักษะทางการเงิน จะต้องมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินของ OECD ซึ่งจะสัมพันธ์กับ FSA

ทักษะทางการเงิน ตามนิยามของ OECD คือ การตระหนักรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญความชำนาญ ทักษะ และพฤติกรรม ในลักษณะที่มีผลให้บุคคลเกิดการตัดสินใจทางการเงินที่ดีและในที่สุดจะช่วยส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพทางการเงินที่ดี และในที่สุดจะช่วยส่งผลให้บุคคลมีสุขภาพการเงินที่ดี

1.2 กรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน

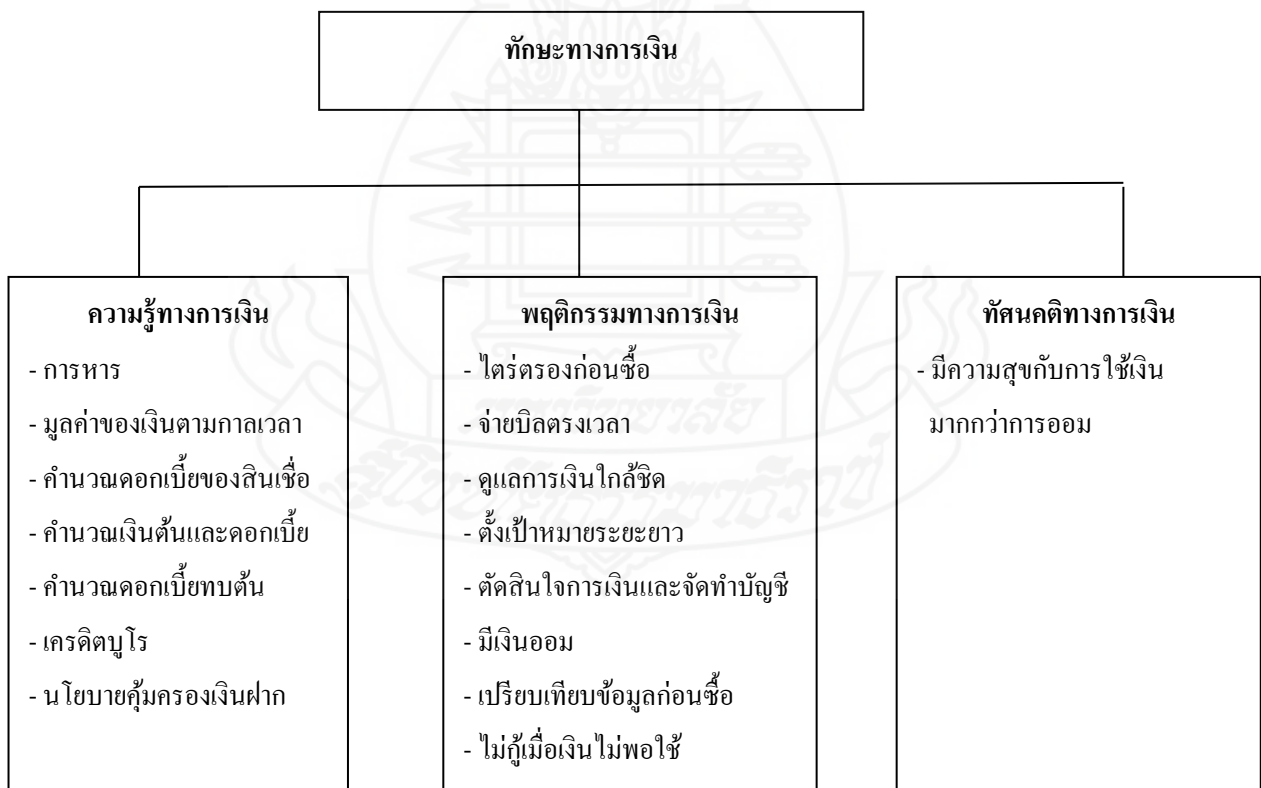
ทักษะทางการเงินมีลักษณะเป็นนามธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งจับต้องไม่ได้ เช่นเดียวกับ ความฉลาด หรือ ลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางการเงินจึงไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่จะวัดได้จาก ตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ที่บ่งบอกว่าเป็นลักษณะของผู้มีทักษะทางการเงิน ทั้งนี้ ตัวแปรหรือปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวที่เกี่ยวกับการวัดทักษะทางการเงิน ได้ถูกศึกษา และสะท้อนเป็นแผนภาพกรอบแนวคิด โดยองค์การกำกับดูแลสถาบันการเงิน (FSA, June 2005) ในกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจระดับทักษะทางการเงิน ของประชาชนในกลุ่มประเทศสหราชอาณาจักร ซึ่งสำรวจครั้งแรกในปี ค.ศ. 2004 และมีรายงานผลการสำรวจเมื่อปี ค.ศ. 2006 FSA กำหนดกรอบแนวคิดทักษะทางการเงินว่า ปัจจัยที่จะส่งผลต่อทักษะทางการเงินของบุคคลประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ความรู้ความเข้าใจ ทักษะ (หรือหมายถึงความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ) และทัศนคติ และความเชื่อมั่น อย่างไรก็ตาม ทั้ง 3 ปัจจัยก็ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อม รวมทั้งลักษณะนิสัยความเป็นตัวตนของแต่ละบุคคลด้วย ทักษะทางการเงินจึงสามารถสะท้อนและวัดได้จาก พฤติกรรมของบุคคล ซึ่งกรอบแนวคิดนี้สามารถแสดงได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดทักษะทางการเงิน

1.3 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงิน

การวัดทักษะทางการเงินตามแบบของ OECD แบ่งโครงสร้างการวัดเป็น 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน แต่ละด้านมีคะแนนสูงสุด 8 คะแนน 9 คะแนน และ 5 คะแนน ตามลำดับและทั้ง 3 ด้านรวมกันเป็นคะแนนทักษะทางการเงิน ซึ่งมีคะแนนเต็ม 22 คะแนน องค์ประกอบแต่ละด้านมีคำถามย่อยซึ่งเป็นปัจจัยที่จะส่งผลต่อทักษะทางการเงินของบุคคล อย่างไรก็ตามเนื่องจากข้อจำกัดด้านจำนวนคำถามทำให้การสำรวจของ ธนาคารแห่งประเทศไทย ในครั้งนี้ไม่สามารถบรรจุคำถามได้ครบทุกข้อ ดังเช่นโครงการสำรวจของ OECD โดยด้านความรู้ทางการเงินและทัศนคติทางการเงิน การสำรวจของธนาคารแห่งประเทศไทย มีคำถามน้อยกว่าจำนวน 3 และ 2 ข้อ ตามลำดับ ขณะเดียวกันธนาคารแห่งประเทศไทย ก็มีคำถามด้านความรู้ทางการเงินที่สอบถามแตกต่างจาก OECD จำนวน 2 ข้อ คือ การสอบถามเกี่ยวกับเครดิตบูโร และนโยบายคุ้มครองเงินฝาก ซึ่งเป็นความรู้ที่มีความสำคัญต่อคนไทย โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินและคำถามในแบบสอบถามที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้ในการสำรวจครั้งนี้ แสดงดังภาพที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินและคำถามในแบบสอบถาม

โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินของ OECD

ภาพที่ 2.3 โครงสร้างการวัดทักษะทางการเงินของ OECD

2. แนวคิดเกี่ยวกับการออม

2.1 ความหมายการออม

เงินออม หมายถึง ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ หรือที่กันเอาไว้ไม่นำมาใช้จ่ายในการบริโภคและอุปโภคในปัจจุบัน โดยมีจุดประสงค์เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในอนาคต เช่น ในยามป่วยไข้ ยามแก่ชรา หรือนำไปลงทุนหาผลประโยชน์ (บุญรุ่ง จันทน์นาค, 2554) เมื่อมีรายได้เข้ามา สิ่งแรกที่ต้องทำคือ การตัดเงินออม แยกจากบัญชีหลัก ซึ่งควรอยู่ที่ร้อยละ 30 ของรายได้ โดยมีเทคนิคการออมเงินให้ประสบความสำเร็จ คือ รายได้ - เงินออม = รายจ่าย การออมเงินควรแยกเป็นอีก 1 บัญชี โดยไม่ทำบัตรเอทีเอ็ม เพื่อลดโอกาสที่จะนำเงินออกมาใช้ให้น้อยลง เมื่อทำอย่างสม่ำเสมอ จำนวนเงินออมก็จะเพิ่มพูนขึ้นไปเรื่อยๆ ขณะที่สามารถออมเงินเพิ่มได้จากรายได้พิเศษอื่นๆ เช่น เงินโบนัส ค่าคอมมิชชัน และรายได้พิเศษ เพื่อสะสมเงินออมได้มากขึ้นอีกด้วย (ปาจริย์ ปานขาว, 2557)

การที่บุคคลมีเป้าหมายในอนาคตที่กำหนดไว้ชัดเจนจะทำให้มีความกระตือรือร้นในการออมมากขึ้น ซึ่งแต่ละคนก็มีเป้าหมายที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับพื้นฐานและความต้องการของบุคคลนั้น ซึ่งจะมีพฤติกรรมและปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อการออม ซึ่งสอดคล้องกับ (ญาดา วัลยา

นนท์ และศนิพันธ์ สุวรรณหงส์, 2556) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนการเงิน เพื่อเตรียมพร้อมการเกษียณอายุของข้าราชการ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออม ได้แก่ ปัจจัยด้านผลตอบแทนที่ผู้ออมได้รับจากการออม ยิ่งผลตอบแทนมากขึ้นเท่าใด ก็จะยิ่งดึงดูดใจให้บุคคลมีการออมมากขึ้นเท่านั้น ปัจจัยด้านรายได้ ที่เป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดขีดความสามารถในการออมทรัพย์สินของผู้บริโภค โดยปกติผู้มีรายได้ย่อมมีเงินเหลือและออมได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงรายได้เนื่องจากการเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้ายงาน การถูกปลดออกจากงานก็มีผลต่อระดับการออมเช่นกัน และปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกของสถาบันการลงวันที่มีให้แก่ผู้ออม หากให้บริการดี มีความมั่นคงสูง ก็จะเป็นแรงจูงใจให้มีผู้ออมทรัพย์สินมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (พงศกร สุริยพงศ์ประไพ และศิริสิทธิ์ อังสุโกโกลย, 2556) ที่กล่าวว่า บุคคลจะตัดสินใจเลือกวิธีในการออม จะต้องคิดว่าการออมวิธีใดจะให้ผลประโยชน์และทำให้เงินออมเพิ่มค่ามากที่สุด ซึ่งก็มีหลากหลายวิธีการ ที่จะเลือกทั้งที่มีความเสี่ยงและไม่มีความเสี่ยง โดยแบ่งเป็นการออมในสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงมาก เช่น หุ้นสามัญ หุ้นกู้ กองทุนทองคำหรือกองทุนน้ำมัน เป็นต้น ด้านสินทรัพย์ที่มีความเสี่ยงน้อย เช่น กองทุนรวมต่างๆ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ส่วนสินทรัพย์ที่ไม่มีความเสี่ยงเลยหรือได้ผลตอบแทนที่แน่นอน โดยมีการรับประกันโดยสถาบันผู้ดูแลการเงิน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร พันธบัตรรัฐบาล การประกันชีวิตแบบสะสมทรัพย์ การที่ผู้สูงอายุจะมีชีวิตบั้นปลายที่มีความสุขได้นั้น ส่วนหนึ่งต้องประกอบไปด้วย เงินที่สั่งสมมาตั้งแต่สมัยวัยทำงาน เงินออม ก็คือ ส่วนของรายได้ที่เหลืออยู่ที่ไม่ได้ถูกใช้สอยไป เงินออมจะช่วยขยายขนาดของสินทรัพย์ให้มีมากขึ้นและเป็นฐานในการนำไปลงทุนให้เกิดประโยชน์กลายเป็นรายได้ในอนาคต การออมจึงสร้างความมั่งคั่งและนำมาซึ่งอิสรภาพทางการเงิน และความมั่นคงให้แก่บุคคลในอนาคต ดังนั้น เงินออมจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

2.2 ความสำคัญของการออม

การออมทำให้เป้าหมายในอนาคตของผู้บริโภคบรรลุเป้าหมายตามที่วางไว้ ซึ่งการออมถือเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งการออมยังช่วยแก้ปัญหาค่าเสื่อมของทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยทั่วไปการออมจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลนั้นมีรายได้มากกว่ารายจ่าย และการลดรายจ่ายลงทำให้มีการออมเกิดขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งเงินออมได้จากรายได้หักค่าใช้จ่ายประเภทอุปโภคบริโภคและค่าใช้จ่ายอื่นๆ (จุฑาธิบดิ์ ฤกษ์สันทัต, 2555: 8) เงินออมในระบบเศรษฐกิจประกอบด้วยเงินออมของภาครัฐและภาคเอกชน การออมนอกจากจะมีความสำคัญต่อประชาชนในแง่ทำให้เกิดความมั่นคงในอนาคตแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศเป็นอย่างมากเพราะช่วยสนับสนุนการลงทุนและการผลิตของประเทศ

หากประเทศมีเงินออมและเงินลงทุนค่อนข้างสมดุล การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ (สุภาพร คล้ายเกตุ และสมพงษ์ มหิงสพันธุ์, ม.ป.ป.: 2)

2.3 วัตถุประสงค์ของการออม

บุญเลิศ จิตรมณีโรจน์ และวีระชาติ กิเลนทอง (2557: 6) ได้กล่าวไว้ว่าวัตถุประสงค์การออม ขึ้นอยู่กับความต้องการส่วนบุคคล อาทิเช่น

- 1) เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายเจ็บป่วยหรือชราไม่เป็นการต่อลูกหลาน
- 2) เพื่อไว้ใช้ทางด้านการศึกษา หน้าที่การงานและสร้างเงินในอนาคต
- 3) เพื่อไว้เป็นมรดกให้ลูกหลานและสังคม
- 4) สร้างหลักประกันชีวิตและความมั่นคงทางด้านการเงิน
- 5) เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเพื่อซื้อสินทรัพย์อื่นๆ
- 6) เพื่อเป็นเงินลงทุนในการประกอบอาชีพหรือเปลี่ยนอาชีพ
- 7) เพื่อไว้ใช้จ่ายนอกเหนือจากรายจ่ายประจำหรือใช้จ่ายยามฉุกเฉิน
- 8) เพื่อเก็บไว้ใช้ดำรงชีวิตหลังเกษียณอายุ
- 9) เพื่อผลตอบแทนทางการออม เช่น ดอกเบี้ย เป็นต้น

2.4 การวางแผนการออม

การวางแผนการออม (Saving Plan) เป็นกลยุทธ์ที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จตามเป้าหมายในชีวิต ซึ่งแต่ละบุคคลควรจัดสรรรายได้ของตนเองเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายปัจจุบัน และเป็นเงินออมในอนาคตเป็นจำนวนเท่าใด สิ่งที่สำคัญในการวางแผนการออมคือการประมาณรายได้และรายจ่าย เช่น บุคคลต้องการซื้อบ้านจะต้องวางแผนการออมโดยกำหนดจำนวนเงินและระยะเวลาที่สะสมเงินออมเพื่อให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการ เงินออมยังช่วยบรรเทาความเดือดร้อนทางการเงินนามฉุกเฉิน แสดงให้เห็นว่าการออมเป็นรูปแบบของการลงทุนอย่างหนึ่ง ทุกคนจึงควรบริหารเงินออมอย่างรอบคอบ

การเก็บออมเงินเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในชีวิตบุคคลนั้น แบ่งออก ดังนี้

2.4.1 การออมเพื่อความมั่นคงหรือเพื่อรายจ่ายฉุกเฉิน เป็นการออมเงิน เพื่อใช้จ่ายเมื่อมีเหตุการณ์ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น เช่น ป่วย อุบัติเหตุ ตกงาน ซ่อมแซมบ้าน เป็นต้น เงินออมนี้จะช่วยให้แต่ละบุคคลดำรงชีวิตได้ตามปกติโดยไม่เดือดร้อนเมื่อมีเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น

2.4.2 การออมเพื่อเกษียณ เป็นการออมเพื่อเก็บสะสมเงินไว้ เพื่อใช้จ่ายในยามเกษียณ ซึ่งผู้ที่เกษียณอายุจะมีรายได้ลดลง เงินออมนี้จะช่วยให้ชีวิตในวัยเกษียณดำเนินไปอย่างมีความสุขไม่ลำบาก

2.4.3 การออมเพื่อการลงทุน เป็นการสะสมเงินออมเพื่อนำเงินไปลงทุนทำธุรกิจหรือลงทุนในหลักทรัพย์ เช่น ลงทุนในตราสารหนี้ การซื้อหลักทรัพย์เพื่อขายต่อ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้มีผลตอบแทนเพิ่มมากกว่าดอกเบี้ยเงินฝากที่ได้รับจากการออมเงินไว้ที่ธนาคาร เงินออมนี้จะช่วยทำให้บุคคลมีอิสรภาพในการใช้เงินมากขึ้น โดยไม่ต้องรอรายได้จากการทำงานอย่างเดียวไป

2.5 รูปแบบการออม

กองบัญชาการตำรวจสันติบาล สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2561) ได้จัดรูปแบบการออมไว้ 3 รูปแบบ ดังนี้

2.5.1 การออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวร เป็นการออมโดยการนำรายได้ที่เหลือจากการบริโภคใช้จ่ายโดยการซื้อทรัพย์สินถาวรซึ่งเป็นการถือครองทรัพย์สินประเภทนี้ จะถือครองเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น แม้ว่าจะมีสภาพคล่องน้อยมาก แต่ในขณะเดียวกันก็สามารถหาผลตอบแทนได้โดยเฉพาะการถือครองที่ดินเป็นส่วนใหญ่ และวัตถุประสงค์ของการออมในรูปแบบทรัพย์สินถาวรคือ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและให้มีความมั่นคงในอนาคตสำหรับทรัพย์สินที่นิยมไว้ได้แก่

- 1) ที่ดินซึ่งส่วนใหญ่นิยมถือไว้เป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่ง โดยคาดว่ามูลค่าของทรัพย์สินนี้จะเพิ่มขึ้นในอนาคต
- 2) อาคารสิ่งปลูกสร้างที่อยู่อาศัยเป็นลักษณะการออมอย่างหนึ่ง ซึ่งทั่วไปการซื้อที่อยู่อาศัยอาจจะต้องจ่ายตามราคาซื้อขายด้วยเงินสดหรือผ่อนชำระก็ได้ขึ้นอยู่กับผู้ออมจะมีกำลังเงินการออมมากน้อยเพียงใด
- 3) ทรัพย์สินประเภทที่ใช้ในการผลิต เช่น เครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ เพราะการซื้อทรัพย์สินการผลิตนั้นอาจถือได้ว่าเป็นการออมอย่างหนึ่งก็ได้
- 4) การเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าคงเหลือ อาจจัดได้ว่าเป็นการออม เช่นกัน เนื่องมาจาก จำนวนสินค้าคงเหลือก็คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ที่ไม่ได้จ่ายนั่นเอง
- 5) การซื้อโลหะที่มีมูลค่าและอัญมณี

2.5.2 การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงิน เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการออมก็คือ การเก็บเงินเป็นสินทรัพย์ในทางการเงิน โดยเหตุผลของการออมไว้ในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินที่แตกต่างกันไป เช่น สภาพคล่องสูง เพราะเปลี่ยนแปลงเป็นเงินสดได้ง่าย ให้ผลตอบแทนการเสี่ยงน้อย เป็นต้น ซึ่งการออมในลักษณะนี้อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1) การออมในรูปแบบทรัพย์สินในระบบ หมายถึง การออมโดยการถือทรัพย์สินทางการเงินที่สร้างขึ้นภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายคุ้มครองอยู่ในรูปแบบการออมประเภทนี้ได้แก่ เงินสดในมือ เงินฝากสถาบันการเงินต่างๆ การซื้อหลักทรัพย์ทางการเงินต่างๆ การให้กู้ยืม ซึ่งมี

สัญญาเงินกู้ถูกต้องตามกฎหมายทั้งระยะสั้น และระยะยาว เบี้ยประกันตามกรมธรรม์ประกันชีวิต และ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพของหน่วยงานต่างๆ เงินหุ้นสมาชิกสหกรณ์ เงินค่าฌาปนกิจสงเคราะห์

2) การออมในรูปแบบทรัพย์สินทางการเงินนอกระบบ หมายถึง การถือทรัพย์สินทางการเงินที่ไม่อยู่ในขอบเขตของกฎหมายที่คุ้มครองไปถึงได้ยาก การออมรูปแบบนี้ ได้แก่ การเล่นแชร์ การให้กู้เป็นการส่วนตัวโดยไม่มีสัญญากู้ยืม

2.5.3 การออมในสถาบันการออม สถาบันการออมที่จัดตั้งภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกฎหมายและดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติเกี่ยวกับการออม โดยรูปแบบการออมของสถาบันอยู่ใต้ระเบียบของกฎหมาย ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สหกรณ์ออมทรัพย์ บริษัทประกันชีวิต ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ กองทุนบำเหน็จบำนาญ

2.6 แนวโน้มการออม

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจ ธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก (ธนาคารออมสิน, 2561) ได้เสนอว่า ภาพรวมการออมของประเทศในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. 2560 มีปริมาณการออมเบื้องต้น ของประเทศอยู่ที่ 5.4 ล้านล้านบาท ขยายตัวอยู่ที่ร้อยละ 12.9 และคิดเป็นร้อยละ 34.8 ของ GDP ซึ่งเมื่อเทียบกับกลุ่มประเทศในภูมิภาคเดียวกันถือว่าอยู่ในระดับต้นๆ โดยมีการออมในรูปแบบต่างๆ เช่น การฝากเงิน สลาก พันธบัตร ประกันชีวิต เป็นต้น สำหรับเงินฝากที่อยู่ในสถาบันการเงิน (ณ สิงหาคม 2561) อยู่ที่ 17.9 ล้านล้านบาท เป็นเงินฝากธนาคารพาณิชย์ 13.2 ล้านล้านบาท และธนาคารเฉพาะกิจ 4.7 ล้านล้านบาท ขยายตัวจากช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 3.8 และ 6.2 ตามลำดับ ทั้งนี้ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจฯ ธนาคารออมสิน คาดว่าในระยะต่อไปตัวเลขการออมของประเทศจะมีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลง จากการเร่งลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ (Megaproject) ที่ต้องการเม็ดเงินจำนวนมาก ขณะที่ช่องว่างระหว่างการออมกับการลงทุน (Saving - Investment Gap) มีความกว้างมากขึ้นสะท้อนการลงทุนภายในประเทศในช่วงที่ผ่านมา ยังขยายตัวไม่มากนัก ทำให้เงินออมในประเทศสามารถรองรับการลงทุนที่จะเกิดขึ้นได้ ซึ่งจะช่วยลดการพึ่งพิงแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศ ส่วนการออมภาคครัวเรือนมีทิศทางปรับเพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ โดยในปี พ.ศ. 2559 มีการออมสุทธิอยู่ที่ 805,664 ล้านบาท และเมื่อคิดเฉลี่ยต่อคนต่อปีอยู่ที่ 11,944 บาท เพิ่มขึ้นเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 18.9 จากข้อมูลพบว่าสัดส่วนการออมสุทธิเฉลี่ยต่อคน เมื่อเทียบกับรายได้ อยู่ที่ร้อยละ 10.2 เพิ่มขึ้นสูงสุดในรอบ 5 ปี อย่างไรก็ตาม ภาพหนี้ครัวเรือนที่ยังอยู่ในระดับสูงเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะส่งผลให้การออมภาคครัวเรือนลดลง

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการออม

3.1 ความหมายของพฤติกรรมการออม

บุษบง ศรีสันต์ (2542: 8) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออมไว้ว่า “พฤติกรรมการออม หมายถึง การแสดงออกของบุคคลในการเก็บรายได้ส่วนที่เหลือเมื่อหักรายจ่ายแล้ว ซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นปริมาณการออม และรูปแบบการออม ซึ่งปริมาณการออม หมายถึง ปริมาณเงินออมโดยเฉลี่ยต่อเดือน และรูปแบบการออม หมายถึง ลักษณะการออมทรัพย์ที่จำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ การออมในรูปสินทรัพย์ทางการเงินทั้งในระบบและนอกระบบ และการออมในรูปของสินทรัพย์ถาวร”

ธัญจิรา ชำรงราชนิติ (2544: 3) ให้ความหมายพฤติกรรมการออม หมายถึง การเลือกออมเงินหรือลงทุนในตราสารทางการเงินประเภทต่างๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะนำเงินที่ได้จากการออมหรือการลงทุนดังกล่าวไปใช้จ่ายเพื่อการใดในอนาคต ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล

กุลิสรา กฤตวรกาญจน์ (2549: 7) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออม หมายถึง พฤติกรรมภายในพฤติกรรมภายนอก พฤติกรรมภายในพิจารณาจากความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ เกี่ยวกับการออม และความตั้งใจที่จะใช้และออมเงินอย่างมีระบบมากขึ้น ส่วนพฤติกรรมภายนอกพิจารณาจากการเก็บออมเงินการใช้จ่ายเงิน

อัจฉรา ผ่องอุดม (2549: 33) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออมไว้ว่า “พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำที่แสดงให้เห็นว่า มีการวางแผนการใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับฐานะและเงินที่มีอยู่ ใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและมีการเก็บเงินได้ในรูปแบบต่างๆ เก็บออมรายได้และ/หรือรู้จักหารายได้เพิ่ม”

ปิยดา สมบัติวัฒนา (2550: 7) ให้ความหมายของพฤติกรรมการออมไว้ว่า “พฤติกรรมการออม หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกที่เกี่ยวข้องกับการออม ประกอบด้วย (1) การจัดสรรรายได้เพื่อเก็บเป็นเงินออมก่อนการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (2) การใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคตามความจำเป็นสอดคล้องกับรายได้และฐานะของตน และ (3) การจัดบันทึกรายรับและรายจ่ายเป็นประจำ”

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า “พฤติกรรมที่แสดงถึงการออม หมายถึง การแสดงออกถึงการเก็บรายได้หลังจากหักรายจ่ายแล้ว เพื่อออมไว้ ซึ่งรูปแบบการออม และวัตถุประสงค์การออมของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป จัดว่าเป็นการวางแผนใช้จ่ายเงินให้เหมาะสมกับฐานะและเงินที่ตนมีอยู่”

3.2 เหตุจูงใจของการเกิดพฤติกรรมการออม

อรุณ ภาณุพงศ์ (อ้างใน จารณี บุญยะพงศ์ไชย, 2545: 10) เหตุจูงใจของการเกิดพฤติกรรมการออม คือ

3.2.1 การออมโดยสมัครใจ เป็นการออมที่เกิดขึ้นจากการคำนวณเปรียบเทียบประโยชน์ปัจจุบันประโยชน์อนาคตโดยหากเห็นว่าประโยชน์ในอนาคตมากกว่าก็ทำการออมและการจับจ่ายใช้สอยรายได้มักจะขึ้นกับสภาพแวดล้อมที่จูงใจขึ้นอยู่กับอารมณ์หรือความเคยชินของตนซึ่งโดยทั่วไปคนเรามักจะตีค่าประโยชน์อนาคตต่ำกว่าที่ควรเป็นเสมอ

3.2.2 การออมโดยถูกบังคับ หมายถึง การที่เอกชนหรือประชาชนส่วนรวมถูกเหตุการณ์ภายนอกบังคับให้ต้องจับจ่ายใช้สอยรายได้ทั้งหมด หรือแต่เพียงส่วนหนึ่งของตนโดยที่มาของการออมถูกบังคับนี้ตัวอย่างเช่น

- 1) การออมซึ่งถูกบังคับโดยนิติบุคคล (ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท) ซึ่งธุรกิจมักจะหักส่วนของกำไรและส่วนของเงินปันผลเพื่อเป็นเงินทุนสะสมในการขยายกิจการ
- 2) การออมซึ่งถูกบังคับโดยรัฐบาล เช่น กองทุนประกันสังคม มาตรการด้านภาษี เพื่อเป็นการสะสมทุนนำไปใช้ในกิจการอันเป็นส่วนรอบของประชาชน
- 3) การออมซึ่งถูกบังคับโดยค่าของเงินลดลง เช่น เพื่อเกิดกรณีเงินเฟ้อ ซึ่งค่าของเงินจะลดลงราคาสินค้าปรับสูงขึ้นและกระทบโดยตรงต่อผู้มีรายได้ประจำซึ่งก็จะเป็ผลทำให้มีการบริโภคลดลง

3.2.3 การออมของสังคม หมายถึง การออมโดยส่วนรวมในสังคมฯ หนึ่งซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 4 ประการ ได้แก่

- 1) ปริมาณรายได้ประชาชาติ กล่าวคือ หากรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้นย่อมสะท้อนถึงระบบเศรษฐกิจ เพราะเมื่อประชาชนมีอัตรารายได้เพิ่มมากขึ้นแนวโน้มของการบริโภคจะเพิ่มขึ้นและอาจทำให้มีการออมมากขึ้น
- 2) ระดับรายได้ของประชากร ซึ่งผู้ที่มีรายได้น้อยจะมีขีดความสามารถในการออมที่น้อยกว่าผู้ที่มีรายได้มาก ที่มีเงินเหลือมากพอในการออม
- 3) ความรู้สึกของประชาชน เมื่อประชาชนคิดว่าเงินมีค่าขึ้นก็จะมีการออมมากขึ้น และในทางตรงข้ามเมื่อใดก็ตามที่เงินมีค่าน้อยลงคนจะออมน้อยลง เพราะหากเก็บไว้ก็จะมีแต่เสื่อมค่าโดยถ้าจะออมก็จะออมในรูปแบบที่ซึ่งเป็นสินทรัพย์ที่ราคาจะเพิ่มสูงขึ้น หรือให้ผลตอบแทนที่ดีกว่าการถือเงินสด
- 4) อัตราดอกเบี้ย นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิก เชื่อว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงคนจะออมมาก เมื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำคนจะออมน้อยลง อย่างไรก็ตามนักเศรษฐศาสตร์สำนักเคนส์

เห็นว่า อัตราดอกเบี้ยมีอิทธิพลน้อยมากต่อการออมและได้อธิบายอีกว่าน้อยคนที่จะเปลี่ยนสภาพการใช้จ่ายหรือการออมทรัพย์สินด้วยเหตุผลที่อัตราดอกเบี้ยเปลี่ยนไป

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับแรงจูงใจในการออม เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการออม เพราะหากบุคคลมีแรงจูงใจในการออมเพื่อการใด ๆ ก็จะสามารถเป็นแรงผลักดันทำให้เกิดการออมได้ และมักจะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมการออม

3.3 พฤติกรรมการออมของครัวเรือน

โสภณ โรจน์ธำรง (2543: 25) กล่าวว่า พฤติกรรมการออมของครัวเรือนขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญ 7 ประการ ดังต่อไปนี้.-

1) สมมติฐานรายได้สมบูรณ์ เคนส์ได้สร้างฟังก์ชันการบริโภคหรืออีกนัยหนึ่ง คือ เงินออมระยะสั้น ซึ่งชี้ให้เห็นว่าเมื่อมีรายได้เพิ่มขึ้น ภายใต้อสมมติว่าปัจจัยอื่นคงที่ ประชาชนมีความโน้มเอียงว่าจะใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในอัตราที่ต่ำกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ประชาชนมีความโน้มเอียงที่จะออมเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น

2) ตัวแปรด้านการพึ่งพิง จำนวนผู้พึ่งพิง เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมการออม เนื่องจากจำนวนผู้พึ่งพิงเป็นภาระแก่ครัวเรือนต้องให้การอุปการะเลี้ยงดู ทำให้รายจ่ายของครัวเรือนเพิ่มขึ้นหรือในทางตรงกันข้าม บุคคลในวัยทำงานมีความโน้มเอียงที่จะออมสูง ดังนั้น หากอัตราส่วนประชากรในวัยทำงานสูงขึ้น จะมีผลให้อัตราการออมของครัวเรือนโดยรวมสูงขึ้น

3) สมมติฐานวัฏจักรชีวิต สาระสำคัญของสมมติฐาน ข้อนี้ คือ โดยทั่วไปบุคคลมักจะมีรายได้ค่อนข้างต่ำเมื่อเริ่มต้นชีวิตและบั้นปลายของชีวิตเนื่องจากผลิตภาพต่ำแต่บุคคลจะมีรายได้สูงเมื่ออยู่ในวัยกลางคน ในขณะที่การบริโภคของบุคคลจะดำรงไว้ซึ่งระดับการบริโภคคงที่หรือสูงขึ้นทีละน้อย ทำให้ช่วงเริ่มต้นของชีวิตนั้น บุคคลจะเป็นผู้กู้สุทธิ ต่อมาในช่วงอายุวัยกลางคน จะออมเพื่อจ่ายคืนหนี้สินและเก็บออมไว้เมื่อออกจากงานและช่วงบั้นปลายชีวิตจะกลายเป็นผู้ออมติดลบ

4) อาชีพ สมมติฐานของคาลดอร์ ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยทางด้านแหล่งที่มาของเงินได้ เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของครัวเรือน โดยคาลดอร์ ซึ่งเป็นนักเศรษฐศาสตร์คนแรกที่ทำการศึกษา โดยการแยกการออมออกเป็นสองกลุ่ม คือ การออมของนายทุนกับการออมของกรรมกร ผลการศึกษาปรากฏว่า ความโน้มเอียงในการออมของหน่วยสุดท้ายของนายทุนมีค่าสูงกว่าความโน้มเอียงของหน่วยสุดท้ายของกรรมกร

5) เขตชนบทและเขตเมือง ความแตกต่างทางด้านภูมิศาสตร์หรือภูมิภาคเป็นปัจจัยสำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรมการออมของครัวเรือน ทั้งนี้ก็เพราะว่าปัจจัยที่กำหนด

ความสามารถ สิ่งจูงใจ และโอกาสในการออมแตกต่างกัน รวมทั้งระดับการพัฒนาของสินค้าอุปโภคก็แตกต่างกันมากระหว่างในเขตเทศบาลกับนอกเขตเทศบาล

6) ระดับการศึกษา เมื่อพิจารณาระดับการศึกษาของครัวเรือนในฐานะตัวแทนทัศนคติซึ่งอาจจะมีผลต่อการออม ได้ทั้งในทางบวกและทางลบ ระดับการศึกษาของกลุ่มครัวเรือนจะช่วยเสริมสร้างหรือปลูกฝังทัศนคติของครัวเรือนให้มีวินัยในการจ่าย ก่อให้เกิดการประหยัดในรายจ่ายรวมทำให้ครัวเรือนสามารถออมได้มากขึ้น อีกในหนึ่งระดับการศึกษาของครัวเรือนอาจจะสร้างทัศนคติในครัวเรือนนั้นไม่มีความจำเป็นต้องออมมากนัก เพราะจะมีความมั่นคงในการทำงานหรือไม่มีความเสี่ยงต้องออกจากงานเท่ากับกลุ่มที่มีการศึกษาน้อยกว่า

7) ปัจจัยอื่นๆ นอกจากพฤติกรรมกรรมการออมจะถูกกำหนดจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้นแล้วยังถูกกำหนดจาก

(1) ความอยากออมหรือค่านิยมเป็นการสร้างปลูกฝังวัฒนธรรมการออมดังเช่นในประเทศญี่ปุ่น

(2) ความสะดวกที่จะออม คือ บริการต่างๆ อาทิ บทบาทสถาบันการเงินมีผลต่อการออมในทางบวกปรากฏว่า ประเทศญี่ปุ่น ประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย มีข้อสังเกตว่าบทบาทของสถาบันการเงินอาจมีผลลบต่อการออมในครัวเรือนได้ ทั้งนี้เพราะในระยะที่ผ่านมาสถาบันทางการเงินเร่งการขยายกิจการในทางการเงินให้อยู่ในลักษณะที่ขาดความสมดุลโดยจะเน้นการขยายขอบเขตบริการการให้สินเชื่อมากกว่าการระดมเงินฝาก จึงทำให้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการระดมเงินออมของระบบเศรษฐกิจสูงขึ้นจากการที่ตลาดเงินมีเครื่องมือเพื่อการออมหลากหลายมากขึ้น

(3) สิ่งจูงใจในการออม คือ ผลตอบแทนหรือประโยชน์ที่ได้รับจากการออม อาทิ มาตรการให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีที่มีผลต่อการออมในทางบวก ปรากฏในประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย และประเทศไทย ในขณะที่อัตราดอกเบี้ยสร้างแรงจูงใจให้ออมเฉพาะในครัวเรือนที่มีรายได้สูงมากเท่านั้น แต่เนื่องจากเป็นส่วนน้อยของสังคม การเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยจึงไม่ค่อยมีผล

(4) สถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการออม ได้แก่

ก. ระบบประกันสังคมมีผลต่อการออมในทางลบ พบในประเทศญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา

ข. ระบบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและบำนาญ ส่งเสริมการออม พบในประเทศอังกฤษ ประเทศแคนาดา ประเทศสิงคโปร์ และประเทศมาเลเซีย

3.4 ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออม

เคนส์ อ้างถึงใน คารณิ วิทยาศัย (2545 : 8) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออม มี 2 ทฤษฎี ที่สำคัญ ได้แก่ ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ และทฤษฎีตามแนวคิดของ Franco Modigliani ดังนี้

3.4.1 ทฤษฎีการบริโภคที่สัมพันธ์กับรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Income Theory of Consumption) ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบริโภคแนวคิดของ John Maynard Keynes เป็นที่ทราบกันแล้วว่า เงินออมเป็นส่วนต่างระหว่างรายได้ และรายจ่าย เพื่อการบริโภค ดังนั้น ในการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม จึงได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีว่าด้วยการบริโภค เป็นหลักในการอธิบายตามทฤษฎีการบริโภคนั้น สมมติฐานที่ได้รับยกย่องที่กว้างขวางที่สุด คือ การใช้จ่ายอุปโภคบริโภคที่มีความสัมพันธ์กับรายได้สุทธิส่วนบุคคล และตามทฤษฎีบริโภคของ Keynes ซึ่งมีสมมติฐานสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก การบริโภคที่แท้จริงจะเป็นฟังก์ชันที่มีเสถียรภาพ (Stable function) ของรายได้ที่แท้จริง และประการที่สอง ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (Marginal Propensity to Consume: MPC) จะเป็นบวกแต่น้อยกว่าหนึ่ง และนอกจากนี้ Keynes ยังได้ให้สมมติฐานอีกสองข้อ คือ ความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้าย (MPC) จะน้อยกว่าความโน้มเอียงในการบริโภคเฉลี่ย (Average Propensity to Consume: APC) หรือ $MPC < APC$ จะลดลงเมื่อมีรายได้สูงขึ้น และความโน้มเอียงในการบริโภคหน่วยสุดท้ายจะลดลงเมื่อรายได้สูงขึ้น ดังนั้น จึงเขียนในรูปของสมการ แสดงความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของการบริโภค ดังนี้

$$C = a + bY; a > 0; 0 < b < 1$$

C คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภค

a คือ ค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในขณะที่ยังไม่มีรายได้ (autonomous consumption) : แม้ว่าบุคคลจะยังไม่มีรายได้ ($Y = 0$) แต่เพื่อความอยู่รอดก็ยังคงต้องกินต้องใช้กันอยู่นั่นเอง

b คือ ค่า coefficient ซึ่งแสดงถึงความชัน (slope) ของเส้นการบริโภคนั้นเอง

Y คือ ระดับรายได้ที่สามารถนำไปจับจ่ายใช้สอยได้จริง

3.4.2 แนวคิดของ Franco Modigliani ร่วมกับลูกศิษย์ของ Franco Modigliani อีก

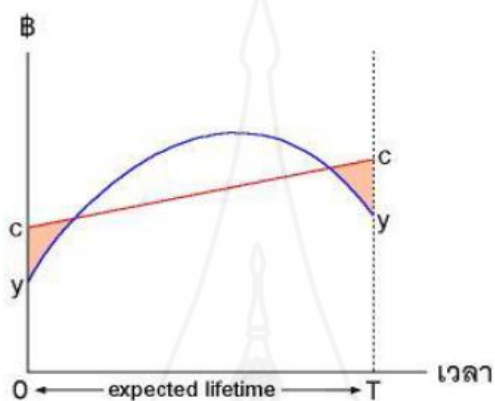
2 คน คือ Albert Ando และ Richard Brumberg ในปี ค.ศ. 1954 แนวคิดทฤษฎีนี้กล่าวว่า ผู้บริโภคส่วนใหญ่จะทำการบริโภคเพื่อให้ได้รับความพอใจสูงสุด โดยนำรายได้ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต หรือรายได้ตลอดชีวิตมากำหนดการบริโภค ในขณะใดขณะหนึ่ง กล่าวคือ

$$C_t = f(PV_t)$$

$$C_0 = k(PV_0)$$

โดยกำหนดให้ PV = มูลค่าปัจจุบันของรายได้
 t = ระยะเวลา (เมื่อ $t=0$ หมายถึงระยะเวลาในปัจจุบัน)
 k = สัดส่วนของการบริโภคเมื่อเทียบกับรายได้

หากพิจารณาการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่ง ๆ ดังรูป

ภาพที่ 2.4 กราฟแสดงการกระจายรายได้และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

ที่มา : <http://www2.fpo.go.th/S-I/Source/ECO/ECO8.htm>

จะเห็นได้ว่าในช่วงชีวิตของบุคคลขณะที่มีอายุน้อย จะมีระดับรายได้อยู่ในระดับต่ำ และจะมีรายได้สูงขึ้นเมื่อมีอายุมากขึ้น ต่อมาเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุก็จะกลับมามีรายได้ลดลงอีกครั้ง การกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุจึงมีลักษณะเป็นไปตามเส้น yy ส่วนปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุขัยโดยมีลักษณะของการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคตามเส้น cc เมื่อทำการเปรียบเทียบกันระหว่างเส้น yy และ cc แล้ว จะพบว่าในช่วงต้นของชีวิต บุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภค ดังนั้นบุคคลจึงต้องระงับการบริโภคเป็นผู้ก่อหนี้ ต่อมาในช่วงกลางของชีวิต จึงจะเริ่มที่จะมีรายได้เหลือจ่ายจนสามารถชดเชยหนี้เดิมได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต เงินสะสมส่วนนี้ก็คือส่วนของเงินออมนั่นเอง

4. บริบทกรมส่งเสริมสหกรณ์

4.1 ประวัติกรมส่งเสริมสหกรณ์

ประวัติกรมส่งเสริมสหกรณ์นั้น ได้มีการแบ่งออกเป็น 6 สมัย ดังนี้

1) พ.ศ. 2458 – 2463 แผนกการสหกรณ์ กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

2) พ.ศ. 2463 – 2477 กรมสหกรณ์กระทรวงพาณิชย์

3) พ.ศ. 2478 – 2494 กระทรวงเกษตรราธิการ

4) พ.ศ. 2495 - 2506 กระทรวงสหกรณ์

5) พ.ศ. 2506 - 2515 ส่วนราชการสหกรณ์ในกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

6) พ.ศ. 2515 – 2545 กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4.1.1 แผนกการสหกรณ์ กรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ (พ.ศ. 2458 - 2463)

หน่วยราชการที่รับผิดชอบงานสหกรณ์ เริ่มจากเป็นแผนกหนึ่งในกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ กระทรวงพระคลังมหาสมบัติเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2458 เหตุที่จัดตั้งแผนกสหกรณ์ขึ้นในส่วนราชการแห่งนี้ เพราะว่ากรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาค และการจัดตั้งสหกรณ์ในระยะแรกก็ได้อาศัยเงินกู้จากแบงก์สยามกัมมาจลทุน จำกัด (ธนาคารไทยพาณิชย์ในปัจจุบัน) โดยกระทรวงพระคลังมหาสมบัติเป็นผู้ค้ำประกันอยู่ จึงจำเป็นที่จะต้องให้กระทรวงพระคลังมหาสมบัติทำการควบคุม และดูแลผลการดำเนินงานของสหกรณ์อย่างใกล้ชิด ในขณะนั้นมี พระราชวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงดำรงตำแหน่งอธิบดีและ นายทะเบียนสหกรณ์เป็นพระองค์แรก

4.1.2 กรมสหกรณ์กระทรวงพาณิชย์ (พ.ศ. 2463 - 2477)

หลังจากที่ได้จัดตั้งแผนกสหกรณ์ ก็ได้มีการจัดตั้งสหกรณ์ขึ้น ปรากฏว่าได้ผลดี สหกรณ์จึงได้รับการส่งเสริมสนับสนุน จากทางราชการยิ่งขึ้นเพราะสามารถ ทำประโยชน์ให้กับสมาชิกทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างเห็นได้ชัด ประกอบกับกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นกระทรวงพาณิชย์ ใน พ.ศ. 2463 จึงเป็นผลให้แผนกสหกรณ์ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกรมสหกรณ์ โดยมีพระราชวงศ์เชอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์เป็นนายทะเบียนสหกรณ์สืบต่อ มาจนถึง พ.ศ. 2468 ต่อมาในพ.ศ. 2469 กระทรวงพาณิชย์ได้รวมกับกระทรวงคมนาคม เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า "กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม" มีหม่อมเจ้าจลาตลบเลอสรณ์ กมลลาสน์ เป็นปลัดทูลฉลองฯ และทรงดำรงตำแหน่ง นายทะเบียนสหกรณ์ด้วยในตอนปลายปี พ.ศ.

2469 นั้นเองพระยาพิพิธสมบัติ (ตาบ กุวานนท์) ก็ได้เข้ารับตำแหน่งปลัดทูลฉลองฯ และ นาย ทะเบียนสหกรณ์ ต่อจากหม่อมเจ้าจลาตลบเลอสรศักดิ์มลาสน์จนถึง พ.ศ. 2475 ในขณะที่แผนการ สหกรณ์ ได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นกรมสหกรณ์แล้วแต่ก็ยังไม่มีการแต่งตั้งอธิบดีมีเพียงนาย ทะเบียนสหกรณ์ ซึ่งมีตำแหน่งเทียบเท่า อธิบดีกรม เป็นหัวหน้าบังคับบัญชา ในตอนกลางปีพ.ศ. 2475 หลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พระยาโทณวนิกมนตรี (วิสุทธิ์ โทณวนิก) ก็ได้ เข้ามารักษาราชการแทนพระยาพิพิธสมบัติในตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์ ประมาณ 1 เดือน จึงได้ มีประกาศของคณะราษฎร ลงวันที่ 8 สิงหาคม 2475 ว่ามีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้หลวง เดชสหกรณ์ (ม.ล.เดช สนิทวงศ์) เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ สำหรับในปี พ.ศ. 2475 กระทรวง พาณิชย์และคมนาคม ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงเกษตรพาณิชย์การ จนถึง พ.ศ. 2476 จึงได้เปลี่ยน ชื่อเป็นกระทรวงเศรษฐกิจ และมีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เพิ่มเติมได้แบ่ง หน้าที่การงานในกระทรวง เศรษฐกิจการออกเป็น 2 ทบวง คือ กรมสหกรณ์

4.1.3 กระทรวงเกษตรราชการ (พ.ศ. 2478 - 2494)

เมื่อปลายปี พ.ศ. 2477 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม เพิ่มเติม พ.ศ. 2477 ฉบับที่ 3 ยกฐานะทบวงเกษตรราชการเป็น กระทรวงเกษตรราชการ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2478 หลวงเดชสหกรณ์ ได้ดำรงตำแหน่งปลัด กระทรวงฯ และพระพิจารณ์พาณิชย์ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้รักษาราชการ ตำแหน่งอธิบดีกรมสหกรณ์ และนายทะเบียนสหกรณ์อยู่ชั่วระยะ หนึ่งจึงมี พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้พระประกาศสหกรณ์ และดำรงตำแหน่งนาย ทะเบียนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2478 จนถึงพ.ศ. 2485 จึงได้รับพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งปลัด กระทรวงเกษตรราชการ และโปรดเกล้าฯ ให้พระพิจารณ์พาณิชย์ ผู้ช่วยอธิบดี ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมและนายทะเบียนสหกรณ์จนถึง พ.ศ. 2492 จึงพ้นจาก ตำแหน่งเพราะครบเกษียณอายุ และได้แต่งตั้งให้ ม.ล.อุดม ทินกร ณ อยุธยา เป็นผู้รักษาราชการ แทนนายทะเบียนสหกรณ์ชั่วระยะหนึ่ง จึงได้มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายพงส์ สรีวรรธนะ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมและนายทะเบียนสหกรณ์เมื่อ วันที่ 18 พฤษภาคม 2493 สำหรับสถานที่ตั้งกรมสหกรณ์ ขณะที่สังกัดกระทรวงเกษตรราชการ ในขั้นแรกอาศัยอยู่ในบริเวณ กระทรวงเกษตรราชการ ต่อมาใน พ.ศ. 2481 ปริมาณงาน และจำนวนข้าราชการสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น จึงได้ย้ายสถานที่ไปเช่าอยู่ที่วังพระบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นพิชัยมหินทโรดม ถนอมหาราช ตำบล พระราชวัง อำเภอ พระนคร

4.1.4 กระทรวงสหกรณ์ (พ.ศ. 2495 - 2506)

ในระหว่าง พ.ศ. 2478 - 2494 กิจการสหกรณ์ได้ขยายกว้างขวางขึ้นเป็นอัน มากทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สามารถช่วยเหลือราษฎรให้มีมาตรฐาน การครองชีพสูงขึ้น ใน

ระดับที่น่าพึงพอใจ คณะรัฐบาลสมัยนั้นจึงถือเอาการสหกรณ์เป็นนโยบายหลักอันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ และเพื่อให้ การสหกรณ์ในประเทศไทยเจริญรุดหน้าสมาคมความมุ่งหมายของรัฐบาลในการแก้ไขภาวะความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น จึงได้ยกฐานะกรมสหกรณ์เป็นกระทรวง การสหกรณ์ใน พ.ศ. 2495 โดยมีจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสหกรณ์ และในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ. 2495 คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งให้พลอากาศตรี มุนีมหาสัมพันธะเวษยันต์รังสฤษฎ์ รักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสหกรณ์ ต่อจาก จอมพล ป. พิบูลสงคราม จนกระทั่งวันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2495 จึงได้มีประกาศพระบรมราชโองการ แต่งตั้งให้ พลเรือตรีหลวงยุทธศาสตร์โกศล รน. เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการสหกรณ์ และมีนายพงส์ ศรีวรรณะ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์ตามเดิม ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 กระทรวงการสหกรณ์ ได้เปลี่ยนชื่อเป็น กระทรวงสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2496 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2496 มีผู้ดำรงตำแหน่งที่สำคัญๆ คือ พลเรือเอกหลวงยุทธศาสตร์โกศล รน ดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวง นายพงส์ ศรีวรรณะ ดำรงตำแหน่ง ปลัดกระทรวงสหกรณ์และนายทะเบียนสหกรณ์นาวาอากาศโทพระเทวัญอำนวยการพิเศษ ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ นายเชื้อ วายวานนท์ ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมสหกรณ์ชนกิจ นายพจน์ สังขะฤกษ์ ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมสหกรณ์พาณิชย์ ม.ล.อุดม ทินกร ณ อยุธยา ดำรงตำแหน่ง อธิบดีกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ส่วนสถานที่ตั้งกระทรวงสหกรณ์ ภายหลัง พระบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นพิชัยมหินทโรดม บอกลิกลัญญาเช่าแล้ว จึงได้ย้ายไปอยู่ที่โรงเรียนตั้งตรงจิตรบริเวณ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เป็นการชั่วคราวก่อน ต่อมาจึงได้สร้างกระทรวงสหกรณ์ ขึ้นข้างวัดปรีณายก เชียงสะพานผ่านฟ้าลีลาศ และเข้าอยู่เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ. 2500 ในปี พ.ศ. 2500 นายพงส์ ศรีวรรณะ ครบเกษียณอายุพ้นจากตำแหน่งจึง ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้นายเชื้อ วายวานนท์ ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงสหกรณ์ อีกตำแหน่งหนึ่ง และให้ นายทนุ สาตราภัย ผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจการสหกรณ์ ดำรงตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์ ตั้งแต่ พ.ศ. 2500-2502 ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ได้มีการเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรี และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ พระประกาศสหกรณ์ (สดับ วีรเชียร) เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสหกรณ์ เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2501 ต่อมาใน พ.ศ. 2502 จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ นายเชื้อ วายวานนท์ ดำรงตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์จนถึง พ.ศ. 2505

4.1.5 ส่วนราชการสหกรณ์ในกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ (พ.ศ. 2506 - 2515)

ใน พ.ศ. 2506 ได้มีพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม ให้ยุบเลิกกระทรวงสหกรณ์ และโอนงานทั้งหมดไปเป็นของกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติที่ ตั้งขึ้นใหม่ โดยให้แยกส่วนราชการสหกรณ์ออกมาดังนี้ คือ กองที่เกี่ยวกับการสหกรณ์ให้ขึ้นกับสำนักงาน

ปลัดกระทรวงฯ นอกจากนี้ก็จัดให้มีกรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และชนกิจ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์สำหรับผู้ที่ดำรงตำแหน่ง นายทะเบียนสหกรณ์ในระยะนั้นมีดังนี้ คือ

นายทนต์ สาตราภักย์ ระหว่าง พ.ศ. 2506 - 2510

พลโทชาญ อังสุโชติ ระหว่าง พ.ศ. 2510 - 2511

พันเอกสุรินทร์ ชลประเสริฐ ระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2514

นายสัมฤทธิ์ เลิศบุศย์ ใน พ.ศ. 2514-2515

นับตั้งแต่ได้จัดตั้งกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติขึ้นใหม่ รัฐบาลก็ได้มีการศึกษาการสหกรณ์มากขึ้น จนถึง พ.ศ. 2511 ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ขบวนการสหกรณ์ในประเทศไทย และออกพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 โดยเปิดโอกาสให้มีการควบสหกรณ์เข้าด้วยกัน ตลอดจนได้จัดแบ่งสหกรณ์ตามกฎหมายออกเป็น 6 ประเภท

4.1.6 กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2545)

ใน พ.ศ. 2515 ได้มีคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 216 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2515 ยกเลิก พ.ร.บ. ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2506 ตั้งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขึ้นและยกเลิกกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ พร้อมนี้ได้มีคำสั่งคณะปฏิวัติฉบับที่ 217 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2515 ให้โอนอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการสหกรณ์ของสำนักงานปลัดกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ กรมสหกรณ์ที่ดิน กรมสหกรณ์พาณิชย์และชนกิจ เป็นกรมส่งเสริมสหกรณ์ สังกัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ โดยมีพันเอกสุรินทร์ ชลประเสริฐ ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ และนายทะเบียนสหกรณ์เป็นคนแรก

4.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2545 - ปัจจุบัน)

กรมส่งเสริมสหกรณ์ตามโครงสร้างใหม่โดยอาศัย กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2545

4.2.1 โครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์

ภาพที่ 2.5 โครงสร้างกรมส่งเสริมสหกรณ์

ที่มา : <https://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/about-cpd/info-cpd/structure-cpd>

4.2.2 วิสัยทัศน์

"สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง เป็นศูนย์กลางและกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจ และสังคมของชุมชนอย่างยั่งยืน"

4.2.3 พันธกิจ

1) ปี 2560 - 2564 เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นพัฒนาส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและพัฒนาขีดความสามารถของสหกรณ์ด้วยระบบบริหารจัดการคุณภาพบุคลากรที่มีอาชีพและเทคโนโลยีสารสนเทศ

- 2) ปี 2565 - 2569 เป็นองค์กรที่นำระบบบริหารจัดการสมัยใหม่เทคโนโลยี และพานิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้สหกรณ์มีความสามารถทางการแข่งขัน และมีภาพลักษณ์ที่ดี
- 3) ปี 2570 – 2574 เป็นองค์กรที่ยกระดับความสามารถของขบวนการสหกรณ์ ให้สามารถกำกับและพึ่งพาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 4) ปี 2575 – 2579 เป็นองค์กรที่รักษาความสมดุลของสหกรณ์ให้เป็นศูนย์กลาง เศรษฐกิจและสังคมในระดับฐานรากของประเทศ ที่มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ตามแนวทางปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง

4.2.4 บุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์

ภาพที่ 2.6 จำนวนบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์ แยกตามประเภทบุคลากร
ที่มา : <http://e-service.cpd.go.th/personnel/p0600.asp>

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลำไพร พันทุกษ์ (2556) ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ที่เกี่ยวกับรูปแบบการออม ปริมาณเงินออม และจุดมุ่งหมายในการออม และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปริมาณเงินออมของเจ้าหน้าที่เทศบาล

ในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 152 คน ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ ที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบหาปัจจัยที่มีผลต่อการออม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า 1) พฤติกรรมการออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยส่วนใหญ่มีรูปแบบการออมเงิน โดยฝากเงินกับธนาคารมากที่สุด และมีปริมาณเงินออมต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 59.20 โดยมีจุดมุ่งหมายในการออมส่วนใหญ่ออมเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน คิดเป็นร้อยละ 63.20 และ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อปริมาณเงินออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สถานภาพ และระดับการศึกษา โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ทางบวกของปัจจัยต่างๆดังกล่าว เท่ากับ 0.162 ,0.055 และ 0.020 ตามลำดับ

นันทา โมทอง (2557) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) พฤติกรรมการออมของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง จำนวน 102 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยเก็บข้อมูลในช่วงเวลาระหว่างเดือนธันวาคม 2557 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบไคสแควร์ ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีเงินออม รูปแบบการออมที่นิยมออมโดยเลือกฝากเงินธนาคารและการซื้อขายที่ดิน ส่วนใหญ่มีเงินออมเดือนละ 1,000 - 5,000 บาท จุดมุ่งหมายที่สำคัญในการออมคือ เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนในอนาคต รองลงมาคือ เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้แก่ รายได้ต่อเดือน เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับตำแหน่งครู อายุราชการ ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ ต่อเดือน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการออมคือ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าและบริการต่อเดือน

ดารารภรณ์ โคลศิริวิวัฒน์ (2558) ศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ และ 3) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ กลุ่ม

ตัวอย่างคือ ข้าราชการกลาโหม สังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 400 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2558 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทั้งทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้าราชการกองทัพอากาศส่วนใหญ่ออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน หรือเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ ส่วนที่ออมเพื่อลดหย่อนภาษีหรือเพื่อการดอกเบี้ย/เก็บกำไรมีน้อย โดยอาจกำหนดหรือไม่กำหนดวงเงินออมที่แน่นอน ส่วนใหญ่จัดสรรเงินออมด้วยตนเอง ออมทุกเดือน และตัดสินใจออมด้วยตนเอง นิยมออมเงินในรูปแบบบัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ในสถาบันการเงินมากที่สุด รองลงมาคือ เก็บสะสมในรูปแบบเงินสด ซื้อสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์ และซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต ส่วนการลงทุนในรูปแบบของทองคำ หุ้น กองทุนประเภทต่างๆ และพันธบัตรรัฐบาลได้รับความนิยมน้อย ปริมาณการจ่ายและปริมาณรายได้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณการออมในระดับมาก 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอัตราผลตอบแทนดอกเบี้ย ความปลอดภัยในการออม มีอิทธิพลต่อปริมาณการออมในระดับปานกลาง และให้ความสำคัญปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมส่งเสริมการออมและการช่วยลดหย่อนภาษีน้อยที่สุด 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมและรูปแบบการออม พบว่า กลุ่มที่มีชั้นยศน้อย โสด ไม่มีคนในความดูแล และรายได้น้อย มีแนวโน้มออมเงินเพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ โดยพ่อ - แม่ เป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจออม นิยมเก็บสะสมในรูปแบบเงินสดและบัญชีเงินฝากประเภทต่างๆ ในสถาบันการเงิน กลุ่มที่อยู่ในช่วงสร้างครอบครัวนิยมออมเพื่อการศึกษาของบุตรและตนเอง กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า มีหนี้สิน และมีเงินออมต่อเดือนน้อย ไม่นิยมกำหนดวงเงินออมที่แน่นอน แต่นิยมซื้อสังหาริมทรัพย์ โดยมีคู่สมรสหรือแฟนเป็นผู้ที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจออม ในขณะที่ระดับยศชั้นยศสูง สำเร็จการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี ไม่มีหนี้สิน และมีจำนวนเงินออมต่อเดือนสูง มีแนวโน้มในการออมเงินเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคง นิยมกำหนดวงเงินออมที่แน่นอน และมีการซื้อกรรมธรรม์ประกันชีวิต

ปรารถนา เหล่าคนดี (2558) ศึกษาพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องเงิน (Financial Literacy) 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมและการลงทุนของคนวัยทำงาน ของคนกลุ่มดังกล่าว กลุ่มตัวอย่าง คือ พนักงานบริษัท ฟู้ดโปรดัก (สยาม) จำกัด และพนักงานบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด จำนวน 300 ตัวอย่าง เก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และเชิงปริมาณ ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ระดับการศึกษา ระดับรายได้ และเพศ ล้วนส่งผลทำให้ระดับความรู้ความเข้าใจในเรื่องทางการเงิน ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของคนวัยทำงาน โดยใช้แบบจำลองถดถอยหลายตัวแปร (Multiple Regression Model) พบว่า ณ ระดับรายได้ต่ำ กลุ่มวัยทำงานจะมีค่าใช้จ่ายในการบริโภคมากกว่าระดับรายได้ ซึ่งส่งผลทำให้ระดับการออม

ของคนกลุ่มนี้มีค่าเป็นลบ และเมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ โดยเฉลี่ยแล้วหากบุคคลนั้นมีรายได้เพิ่มขึ้นทุกๆ 1,000 บาทต่อเดือน ระดับการออมจะเพิ่มขึ้น 575.05 บาทต่อเดือน นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมระหว่างผู้ที่ทำงานในบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับการออมและการลงทุนและผู้ที่ทำงานในบริษัททั่วไป พบว่า โดยเฉลี่ยแล้วกลุ่มคนในบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับการออมและการลงทุนจะมีระดับการออมติดลบ ต่ำกว่าพนักงานบริษัททั่วไป 2,664.16 บาทต่อเดือน และเมื่อพิจารณาปัจจัยเรื่องระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีระดับเงินออมติดลบมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี โดยเฉลี่ย 1,429.83 บาทต่อเดือน เนื่องจากคนกลุ่มนี้อยู่ในช่วงเริ่มต้นชีวิตการทำงานและสร้างฐานะ อย่างไรก็ตาม เมื่อระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นกว่าระดับปริญญาตรี ระดับการออมติดลบ จะลดลงโดยเฉลี่ย 2,447.23 บาทต่อเดือน ซึ่งผลการศึกษาในครั้งนี้มีความสอดคล้องกับทฤษฎีการบริโภคแบบวงจรชีวิต (Life Cycle Theory of Consumption)

อนงนาฏ ศุภกิจวณิชกุล (2558) ศึกษาพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุ กรณีศึกษานุเคราะห์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุของบุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จำนวน 327 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การทดสอบไคร้สแควร์ (Chi-Square), T-test และ F-test (ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า 1) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนบุตร บุคคลที่อยู่ในความรับผิดชอบ ประเภทบุคลากร หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือนและรายจ่ายต่อเดือนส่งผลต่อพฤติกรรมการออม 2) ข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประเภทบุคลากร หน่วยงานที่สังกัด รายได้ต่อเดือนส่งผลต่อการบริหารการเงิน ส่วนข้อมูลส่วนบุคคลในด้านเพศ อายุ จำนวนบุตร บุคคลหลักในครอบครัวที่อยู่ในความรับผิดชอบ และรายจ่ายต่อเดือนไม่ส่งผลต่อการบริหารการเงิน 3) พฤติกรรมการออม ได้แก่ อัตราการออม ลักษณะการออม วัตถุประสงค์ในการออม การเลือกรูปแบบการออม ระยะเวลาในการเก็บออม แหล่งข้อมูลในการเก็บออมและการบริหารเงินเพื่อการเกษียณส่งผลต่อการบริหารการเงิน ยกเว้นพฤติกรรมการออมด้านแนวโน้มการเงินในอนาคตไม่ส่งผลต่อการบริหารการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2559) สสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษา และชี้วัดระดับทักษะทางการเงินของคนไทย รวมทั้งระบุความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน ตลอดจนศึกษา

ปัจจัยด้านสภาพภาพของบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต่อทักษะทางการเงิน 2) วิเคราะห์ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบของคนไทยในแต่ละช่วงวัย เพื่อศึกษาทักษะที่แต่ละช่วงวัยยังทำได้ไม่ดีนัก อันนำมาสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมทักษะทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ สามารถแก้ปัญหาได้ตรงตามปัญหาของกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม และ 3) ติดตามพัฒนาการระดับทักษะทางการเงินของคนไทย โดยนำผลสำรวจในครั้งนี้ไปเปรียบเทียบกับ ผล Baseline ที่สำรวจในปี 2556 รวมถึงเปรียบเทียบกับผลสำรวจของประเทศอื่นๆ ที่เข้าร่วมโครงการสำรวจของ OECD ในปี พ.ศ. 2558 โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10,876 ราย รวมในและนอกเขตเทศบาลจากทุกจังหวัดทั่วประเทศ ผลการสำรวจพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางการเงินของคนไทยอยู่ที่ร้อยละ 61.0 โดยคนไทยอ่อนด้านความรู้ทางการเงินที่สุด จากคะแนนทักษะทางการเงิน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านความรู้ ร้อยละ 48.6 พฤติกรรมร้อยละ 62.2 และทัศนคติ ร้อยละ 76.0 2) สำหรับพัฒนาการ ภาพรวมทักษะทางการเงินของคนไทยปี พ.ศ. 2559 มีแนวโน้มดีขึ้น จากปี พ.ศ. 2556 ยกเว้นด้านพฤติกรรมทางการเงินซึ่งปรับลดลงจากหลายหัวข้อ สำหรับกลุ่มที่มีทักษะทางการเงินต่ำกว่ากลุ่มอื่น ได้แก่ เยาวชน (อายุ 10 -19 ปี) ผู้สูงอายุ (อายุ 80 - 99 ปี) ระดับการศึกษาต่ำ รายได้ครัวเรือนต่ำ และผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ และหากพิจารณาทักษะทางการเงินตามภาค พบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง เป็นภาคที่มีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินต่ำที่สุด ในขณะที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล และภาคใต้ มีคะแนนเฉลี่ยทักษะทางการเงินสูงที่สุด

ดร.ชา รัตนดำรงอักษร และชานาญ เงินดี (2560) ศึกษาทักษะทางการเงินของผู้ประกอบการค้าชายแดน กรณีศึกษาผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินของผู้ประกอบการการค้าชายแดนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก ประกอบด้วย อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอรัฐประเทศ จังหวัดสระแก้ว อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร อำเภอสะเตา จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้ประกอบการค้าชายแดนด้านการส่งออก ผู้ประกอบการการค้าชายแดนด้านนำเข้า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทยรวมทั้งด้านสุทธากร จำนวน 46 ราย โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญการค้าชายแดนไทยพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยะแรก ผลการวิจัยพบว่า ทักษะทางการเงินเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการดำเนินการค้าชายแดนไทย ประกอบด้วย ความรู้และความเข้าใจทางการเงิน ทักษะและความเชี่ยวชาญทางการเงิน รวมทั้งทัศนคติและความเชื่อมั่นทางการเงิน โดยทักษะดังที่กล่าวนี้ยังได้รับอิทธิพลจากประสบการณ์และสภาพแวดล้อมทางการเงิน และลักษณะเฉพาะของผู้ประกอบการ นอกจากนี้ผู้ประกอบการค้าชายแดนยังสามารถพัฒนาตัวเองด้วยการศึกษาปัจจัยดังกล่าวให้เข้าใจและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับตนเอง

กัลยาณี ตรีสุวรรณ (2561) ศึกษาทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อสุขภาพทางการเงินของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสุขภาพทางการเงิน 2) ระดับทักษะทางการเงิน 3) ความสัมพันธ์ของสุขภาพทางการเงินกับทักษะทางการเงินและ 4) อิทธิพลของทักษะทางการเงินที่มีต่อสุขภาพทางการเงินของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ บุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 251 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างด้วยสูตรของทาโรยามานะ ได้จำนวน 124 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามที่ประยุกต์จากธนาคารแห่งประเทศไทยและองค์การเพื่อความร่วมมือและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกเชิงอันดับและการวิเคราะห์เชิงพหุตัวแปร ผลการศึกษา พบว่า 1) ผู้ตอบแบบสอบถามมีสุขภาพทางการเงินในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือ ระดับอ่อนแอ และระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 36.3 และ 17.7 ตามลำดับ 2) ส่วนใหญ่มีทักษะทางการเงิน อยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 81.5 และไม่พบผู้ที่มีทักษะทางการเงินต่ำ 3) สุขภาพทางการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทักษะทางการเงินและ 4) ทักษะทางการเงินมีอิทธิพลต่อสุขภาพทางการเงิน โดยผู้ที่มีทักษะทางการเงินในระดับสูงมีโอกาสมิจะมีระดับสุขภาพทางการเงินสูงขึ้น 3.7 เท่า เมื่อเทียบกับผู้ที่มีทักษะทางการเงินในระดับต่ำถึงปานกลาง โดยองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน ได้แก่ ความรู้ พฤติกรรมและทัศนคติทางการเงิน สามารถร่วมกันเป็นตัวแปรพยากรณ์โอกาสที่จะเกิดสุขภาพทางการเงินในระดับดีมาก หรือระดับปานกลาง หรือระดับอ่อนแอ ได้ร้อยละ 23.1

ปานแก้วตา ลักนาวานิช และวิลาวัณย์ ดิ่ง ไตรย์ภพ (2561) ศึกษาทักษะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวัดระดับทักษะทางการศึกษา และองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง 2) ศึกษาทักษะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนังจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและ 3) เสนอแนะแนวทางในการเพิ่มทักษะทางการเงินให้เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในเขตพื้นที่ตำบลปากแพรก ตำบลขนานนาก ตำบลบ้านเพิง และตำบลปากพญา อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 162 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบที (t-test) การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) และทดสอบหลังการวิเคราะห์ โดยวิธีเปรียบเทียบพหุคูณ ผลการศึกษา พบว่า 1) เกษตรกรมีทักษะทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาองค์ประกอบทักษะทาง

การเงินในแต่ละด้าน พบว่าเกษตรกรมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมักจะตอบได้เพียงคำถามที่ไม่มีความซับซ้อน แต่ในคำถามที่มีความซับซ้อนมากขึ้นจะตอบได้ไม่ถูกต้อง เกษตรกรมีพฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับสูง เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางการเงินที่ค่อนข้างเหมาะสม ยกเว้นเพียงเรื่องการจัดทำบัญชี ที่พบว่า มีเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้มีการทำบัญชี และเกษตรกรมีทัศนคติทางการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ทัศนคติที่เกษตรกรได้คะแนนสูงที่สุดคือ เรื่องความพึงพอใจในฐานะของตนเอง ทั้งที่เกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ 2) ทักษะทางการเงิน และองค์ประกอบทางการเงินของเกษตรกรจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรที่มีเพศ ช่วงอายุ ระดับการศึกษา และการจัดทำบัญชีที่แตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยของทักษะทางการเงิน หรือองค์ประกอบของทักษะทางการเงินแตกต่างกัน และเกษตรกรที่ปลูกข้าวแต่ละสายพันธุ์มีทักษะทางการเงินใกล้เคียงกัน ยกเว้นเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์ยวมหนุ่ยที่มีทักษะทางการเงินต่ำกว่าเกษตรกรกลุ่มอื่นๆ และ 3) ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกษตรกรเพิ่มพูนทักษะทางการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้ทางการเงินที่มีความซับซ้อนแต่จำเป็นในการบริหารจัดการการเงินส่วนบุคคล ควบคู่ไปกับการให้ความรู้และกระตุ้นให้เกษตรกรจัดทำบัญชีครัวเรือน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการจัดการการเงินต่อไป

พรรณนันทน์ ศรีอิทธิพิทักษ์กุล (2561) ศึกษาทักษะทางการเงินของประชากรไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการเงินของประชากรไทย และ 2) ศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการเงินของประชากรไทย โดยทำการศึกษากับประชากรไทยที่มีอายุมากกว่า 20 ปี ขึ้นไป จำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีแบบบังเอิญ เครื่องมือในการวิจัย ใช้แบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น โดยรวม เท่ากับ 0.908 และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุ 31 – 40 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับราชการ และมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 30,001 – 45,000 บาท โดยพบว่า 1) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการเงินของประชากรไทย ภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความรู้ทางการเงิน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.21$) รองลงมา คือ ด้านพฤติกรรมทางการเงิน มีความคิดเห็นในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และด้านทัศนคติทางการเงิน มีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) ตามลำดับ และ 2) ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรไทยกับความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน ด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อทักษะทางการเงินภาพรวม และด้านความรู้ทางการเงิน ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อทักษะทางการเงิน ด้านทัศนคติทางการเงิน และปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ การศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางการเงินของประชากรไทย องค์ประกอบที่สำคัญ คือ ด้านความรู้ทางการเงินในความรู้เกี่ยวกับเรื่องวางแผนทางการเงิน ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการเกี่ยวกับเงินที่มีอยู่อย่างจำกัด ถูกใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษา เรื่อง ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีขั้นตอนดำเนินการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ศึกษา คือ ข้าราชการเฉพาะในราชการส่วนกลางของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวนทั้งสิ้น 608 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 ตุลาคม 2562, ระบบสารสนเทศการรายงานผลข้อมูลบุคลากร กรมส่งเสริมสหกรณ์)

1.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณตามวิธีของยามานะ (Taro Yamane, 1973) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 5 ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

โดย n = จำนวนตัวอย่าง
N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
เท่ากับ 608 คน
e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่สามารถยอมรับได้
5 % หรือ 0.05

$$\text{แทนค่า } n = \frac{608}{1+608(0.05)^2}$$
$$= \frac{608}{2.52}$$

$$= 241.26 \text{ คน}$$

$$\approx 242 \text{ คน}$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ เท่ากับ 242 คน

1.3 วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามโครงสร้างของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ลำดับ ที่	หน่วยงานภายใน	จำนวน		ค่าสัดส่วน
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	
1	ส่วนกลาง	11	4	0.02
	กลุ่มตรวจสอบภายใน	5	2	0.01
	กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร	3	1	0.00
	สำนักงานเลขานุการกรม	47	19	0.08
	รวม	66	26	0.11
2	กองการเจ้าหน้าที่	37	15	0.06
	กองคลัง	46	18	0.07
	กองแผนงาน	35	14	0.06
	รวม	118	47	0.19
3	กองพัฒนาระบบสนับสนุนการสหกรณ์	77	31	0.13
	กองพัฒนาสหกรณ์ด้านการเงินและร้านค้า	40	16	0.07
	กองพัฒนาสหกรณ์ภาคการเกษตรและกลุ่มเกษตรกร	57	23	0.09
	ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	21	8	0.03
	รวม	195	78	0.32
4	สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ 1	36	14	0.06
	สำนักงานส่งเสริมสหกรณ์กรุงเทพมหานคร พื้นที่ 2	37	15	0.06
	สำนักพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์	156	62	0.26
	รวม	229	91	0.38
	รวมทั้งหมด	608	242	1.00

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษารุ่นนี้ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสร้างแบบสอบถามและโครงสร้างของแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

2.1 การสร้างแบบสอบถาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

(1) ศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

(2) นำผลการศึกษามาข้อ (1) มาสร้างแบบสอบถาม โดยพิจารณาเนื้อหาให้ครอบคลุมกับจุดมุ่งหมายและสมมติฐานในการศึกษา

(3) นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ได้ ไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบและขอคำแนะนำ ในการแก้ไข ปรับปรุง แบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระ

(4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขเรียบร้อยแล้วตามคำแนะนำ มาดำเนินการทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เมื่อวันที่ 26 - 27 ธันวาคม พ.ศ. 2562 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้

2.2 โครงสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการ ทักษะทางการเงิน และพฤติกรรมทางการเงินของข้าราชการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการ เป็นคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนบุคคลของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งเป็นแบบชนิดเลือกตอบ (Check List) โดยครอบคลุมปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ส่วนที่ 2 ทักษะทางการเงิน แบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงิน และด้านทัศนคติทางการเงิน เป็นแบบสำรวจที่ใช้วัดทักษะทางการเงิน โดยประยุกต์มาจากแบบสำรวจทักษะทางการเงินของไทย โดยธนาคารแห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2559 ประกอบด้วย คำถามจำนวน 22 คำถาม โดยมีโครงสร้าง รายละเอียดการให้คะแนน และเกณฑ์การแปลผลระดับทักษะทางการเงิน ดังนี้

1) โครงสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้วัดทักษะทางการเงิน แสดงดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 โครงสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้วัดทักษะทางการเงิน

ทักษะทางการเงิน (21 คะแนน)		
ความรู้ทางการเงิน (รวม 7 คะแนน)	พฤติกรรมทางการเงิน (รวม 9 คะแนน)	ทัศนคติทางการเงิน (รวม 5 คะแนน)
1. การหาร (ไม่คิดคะแนน)	1. การตัดสินใจทางการเงิน	1. มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าการออมเพื่ออนาคต
2. มูลค่าของเงินตามเวลา	2. การจัดสรรเงินก่อนใช้	2. ท่านมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต
3. การคำนวณดอกเบี้ยสินเชื่อ	3. การเลือกวิธีการเก็บออมที่เหมาะสม	3. มีเงินต้องรีบใช้
4. การคำนวณเงินต้นและดอกเบี้ยเงินฝาก	4. การเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการซื้อ	4. ก่อนที่จะซื้อของบางอย่าง ควรไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้
5. การคำนวณดอกเบี้ยเงินฝากทบต้น	5. การไตร่ตรองก่อนซื้อ	5. การตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาวเป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง
6. ความเสี่ยงและผลตอบแทน	6. การชำระค่าใช้จ่ายตรงเวลา	
7. นิยามเงินเฟ้อ	7. การดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด	
8. การกระจายความเสี่ยง	8. การตั้งเป้าหมายระยะยาว	
	9. ไม่กู้เมื่อเงินไม่พอ	

2) รายละเอียดการให้คะแนน มีดังนี้

ก. ความรู้ทางการเงิน เป็นการวัดทักษะทางการคำนวณ ความรู้ด้านดอกเบี้ยเงินเฟ้อ และความรู้ทั่วไปในด้านการเงินและการเงินส่วนบุคคล โดยมีคำถาม จำนวน 8 ข้อ คิดเป็น 7 คะแนน

การคำนวณคะแนน ข้อที่ 1 ไม่มีคะแนน ส่วนข้อที่ 5 นั้น ผู้ตอบแบบสอบถาม ต้องมีความรู้ในการคำนวณดอกเบี้ยของ ข้อที่ 4 ได้ถูกต้องก่อนจึงสามารถตอบข้อที่ 5 ได้ถูกต้อง

คำตอบที่จะทำให้ได้คะแนนในคำถามส่วนความรู้ทางการเงิน คือ

ข้อ 1 คำตอบ คือ 200 บาท

ข้อ 2 คำตอบ คือ 5) น้อยกว่า

ข้อ 3 คำตอบ คือ ร้อยละ 20

ข้อ 4 คำตอบ คือ 102 บาท

ข้อ 5 คำตอบ คือ 4) มากกว่า 110 บาท

ข้อ 6 คำตอบ คือ 2) ทราบ

ข้อ 7 คำตอบ คือ 2) ทราบ

ข้อ 8 คำตอบ คือ 2) ทราบ

ข. พฤติกรรมทางการเงิน เป็นคำถามพฤติกรรมในการบริหารเงิน การกู้ยืมเงิน การออม และการวางแผนรายรับรายจ่าย โดยมีคำถาม จำนวน 9 ข้อ คิดเป็น 9 คะแนน

คำตอบที่จะทำให้ได้คะแนนในคำถามส่วนพฤติกรรมทางการเงิน คือ

ข้อ 1 คำตอบ คือ 1), 2), 3) 4), 5)

ข้อ 2 คำตอบ คือ 2)

ข้อ 3 คำตอบ คือ 1), 2), 3) 4), 5) 6), 7)

ข้อ 4 คำตอบ คือ 2) หรือ 3.2)

ข้อ 5 คำตอบ คือ 1)

ข้อ 6 คำตอบ คือ 1)

ข้อ 7 คำตอบ คือ 1)

ข้อ 8 คำตอบ คือ 1)

ข้อ 9 คำตอบ คือ 2)

ค. ทักษะคิดทางการเงิน เป็นการวัดแนวคิดทางการเงิน การกู้ยืม และการออม โดยมีคำถาม จำนวน 5 ข้อ คิดเป็น 5 คะแนน การกำหนดค่าคะแนนแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) ในการวิเคราะห์ผล โดยการกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ส่วนการให้คะแนนเพื่อนำมาวัดระดับของทักษะคิดทางการเงิน จะมีการให้

คะแนน ดังนี้

ข้อ 1-3

5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด	ได้คะแนน 1
4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก	ได้คะแนน 2
3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง	ได้คะแนน 3
2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย	ได้คะแนน 4
1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	ได้คะแนน 5

ข้อ 4 - 5

5 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด	ได้คะแนน 5
4 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับมาก	ได้คะแนน 4
3 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง	ได้คะแนน 3
2 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อย	ได้คะแนน 2
1 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด	ได้คะแนน 1

การคิดคะแนนในส่วนของท่านศกคติทางการเงินทำได้โดย นำระดับคะแนน

ทุกข้อมารวมกันแล้วหารด้วยจำนวนข้อ คือ 5 ข้อ เพื่อหาค่าเฉลี่ย

3) เกณฑ์การแปลผลระดับทักษะทางการเงิน นำคะแนนในข้อ ก. - ค. มารวมกันแล้วใช้เกณฑ์การแปลผลดังแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 สรุปเกณฑ์การแปลผลระดับทักษะทางการเงิน

เกณฑ์ (คะแนนเต็ม)	คะแนนต่ำ	คะแนนปานกลาง	คะแนนสูง
ความรู้ทางการเงิน (7 คะแนน)	≤ 2	3-4	≥ 5
พฤติกรรมทางการเงิน (9 คะแนน)	≤ 2	3-5	≥ 6
ทัศนคติทางการเงิน (5 คะแนน)	< 2	2-3	> 3
ระดับทักษะทางการเงิน	< 6	6-14	> 14
(คะแนนรวม 21 คะแนน)	ต่ำ	ปานกลาง	สูง

ที่มา: รายงาน OECD/INFE International Survey of Adult Financial Literacy

Competencies, OECD, 2016. ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559 หน้า 15

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของข้าราชการ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ในการออม การวางแผนการออม รูปแบบการออม อัตราการออม ระยะเวลาในการออม แนวโน้มการออมในอนาคต ซึ่งแบบสอบถามเป็นแบบชนิดเลือกตอบ (Check List) โดยสามารถเลือกตอบได้เพียงคำตอบเดียว จำนวน 5 คำถาม ยกเว้นรูปแบบการออมสามารถเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยเก็บรวบรวมจากแบบสอบถาม ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นดังรายละเอียดที่กล่าวมาข้างต้น และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบสอบถาม ไปสอบถามข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามที่กำหนดไว้ จำนวนทั้งหมด 242 ชุด ระหว่างวันที่ 15 - 24 มกราคม พ.ศ. 2563

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม ที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ปรากฏว่าได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 242 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากนั้น จึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistic) ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ทักษะทางการเงิน แบ่งออกเป็น 2 ส่วนย่อย ได้แก่ ระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ และการเปรียบเทียบระดับทักษะทางการเงิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

2.1 ระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ศึกษาใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติเชิงอนุมาน ดังนี้

1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ จำนวนและร้อยละ เพื่อจำแนกข้าราชการออกตามระดับทักษะทางการเงิน โดยได้นำคะแนนความรู้ทางการเงิน คะแนนพฤติกรรมทางการเงิน และคะแนนทัศนคติทางการเงิน มารวมกันเป็นคะแนนทักษะทางการเงิน และแปลผล

โดยแบ่งทักษะทางการเงินออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ (< 6 คะแนน) ระดับปานกลาง (6-14 คะแนน) และระดับสูง (> 14 คะแนน)

(1) ความรู้ทางการเงิน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ (≤ 2 คะแนน) ระดับปานกลาง (3-4 คะแนน) และระดับสูง (≥ 5 คะแนน)

(2) พฤติกรรมทางการเงิน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ (≤ 2 คะแนน) ระดับปานกลาง (3-5 คะแนน) และระดับสูง (≥ 6 คะแนน)

(3) ทักษะคิดทางการเงิน แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับต่ำ (< 2 คะแนน) ระดับปานกลาง (2-3 คะแนน) และระดับสูง (> 3 คะแนน)

2) สถิติเชิงอนุมานใช้ในการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้
สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง

H_0 : ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินไม่อยู่ในระดับสูง

H_1 : ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินในระดับสูง

$$H_0 : \mu \leq 14$$

$$H_1 : \mu > 14$$

การทดสอบสมมติฐานด้วยค่า t โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้
สูตรคำนวณ

$$t = \frac{\bar{x} - \mu}{s/\sqrt{n}} ; df = n - 1$$

2.2 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงิน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ใช้สถิติ ดังนี้ ด้านเพศใช้การทดสอบค่าที (t -test Independent – Samples) ในส่วนอายุ ระดับการศึกษา สูงสุด สถานภาพสมรส และจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ ใช้การทดสอบเอฟ (F -test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าผลการทดสอบ พบว่ามีอย่างน้อย 1 กลุ่ม แตกต่างจากกลุ่มอื่น จะทำการทดสอบโดยการเปรียบเทียบเชิงพหุคูณด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method)

ในการวิเคราะห์โดยผู้ศึกษาได้ตั้งสมมติฐาน ดังนี้

“ข้าราชการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีทักษะทางการเงินต่างกัน”

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ การวิเคราะห์
พฤติกรรมการออม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และร้อยละ

ส่วนที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออม
ของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (χ^2)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษา เรื่อง ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ศึกษาได้จัดหมวดหมู่ในการรายงานผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
2. ทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
3. พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
4. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ผลการศึกษาแสดงในตารางที่ 4.1 - 4.26 โดยสัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้มีความหมาย ดังนี้

1. n แทน จำนวนตัวอย่าง
2. t แทน ค่าสถิติทดสอบที
3. F แทน ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-distribution)
4. df แทน ชั้นแห่งความอิสระ (Degrees of Freedom)
5. SS แทน ค่าผลรวมกำลังสอง (Sum of Squares)
6. MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสอง (Mean Squares)
7. χ^2 แทน ค่าสถิติทดสอบไคสแควร์
8. p แทน ค่าความน่าจะเป็น
9. H_0 แทน สมมติฐานหลัก
10. H_1 แทน สมมติฐานรอง

1. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ผู้ศึกษาได้ใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาหา ค่าความถี่ และคิดเป็นร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพ สมรส จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.1 – 4.6

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

n = 242		
เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หญิง	154	63.64
ชาย	88	36.36
รวม	242	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 154 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 36.36

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามช่วงอายุ

n = 242		
ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	26	10.74
31 - 40 ปี	112	46.28
41 - 50 ปี	79	32.65
51 - 60 ปี	25	10.33
รวม	242	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน มีช่วงอายุ 31 - 40 ปี มากที่สุด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.28 รองลงมา อายุ 41 - 50 ปี จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.65 และอายุต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 10.74 ตามลำดับ ที่น้อยที่สุด คือ อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

n = 242

ระดับการศึกษาสูงสุด	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	3	1.24
ปริญญาตรี	147	60.74
สูงกว่าปริญญาตรี	92	38.02
รวม	242	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 60.74 รองลงมา คือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.02 และระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.24 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

n = 242

สถานภาพสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	90	37.19
สมรส	142	58.68
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	10	4.13
รวม	242	100

จากตารางที่ 4.4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.68 รองลงมา คือ โสด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 37.19 และหม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.13 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ

n = 242

จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มี	71	29.34
1 คน	65	26.86
2 คน	82	33.88
3 คนขึ้นไป	24	9.92
รวม	242	100

จากตารางที่ 4.5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน ผู้ที่มีจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ 2 คน มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 33.88 รองลงมา มีจำนวนผู้ที่อยู่ในอุปการะ 1 คน จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 26.86 ไม่มีผู้ที่อยู่ในอุปการะ จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 29.34 และมีผู้ที่อยู่ในอุปการะ 3 คนขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 9.92 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

n = 242

จำนวนรายได้	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	2	0.83
10,001 – 20,000 บาท	92	38.02
20,001 – 30,000 บาท	74	30.58
30,001 – 40,000 บาท	40	16.53
40,001 – 50,000 บาท	21	8.68
มากกว่า 50,000 บาท	13	5.37
รวม	242	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 20,000 บาท ต่อเดือน มากที่สุด จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.02 รองลงมา มีรายได้ 20,001 – 30,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 30.58 มีรายได้ 30,001 – 40,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 16.53 มีรายได้ 40,001 – 50,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.68 มีรายได้มากกว่า 50,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.37 และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท ต่อเดือน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83 ตามลำดับ

2. ทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ในการศึกษาทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนย่อย ดังนี้

- 2.1 ระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์
- 2.2 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
- 2.1 ระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.7-4.8 ซึ่ง ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามระดับทักษะทางการเงิน ส่วนตารางที่ 4.8 แสดงผลการทดสอบสมมติฐานระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ตารางที่ 4.7 จำนวนและร้อยละของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามระดับทักษะทางการเงิน

n = 242		
ระดับทักษะทางการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1) ความรู้ทางการเงิน		
ต่ำ (≤ 2)	22	9.09
ปานกลาง (3 – 4)	32	13.72
สูง (≥ 5)	188	77.69
รวม	242	100.00
2) พฤติกรรมทางการเงิน		
ต่ำ (≤ 2)	4	1.65
ปานกลาง (3 – 5)	14	5.79
สูง (≥ 6)	224	92.56
รวม	242	100.00
3) ทศนคติทางการเงิน		
ต่ำ (< 2)	0	0.00
ปานกลาง (2 – 3)	46	19.01
สูง (> 3)	196	80.99
รวม	242	100.00

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ระดับทักษะทางการเงิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สรุปทักษะทางการเงิน		
ต่ำ (< 6)	0	0.00
ปานกลาง (6 – 14)	34	14.05
สูง (> 14)	208	85.95
รวม	242	100.00

ตารางที่ 4.7 พบว่า ทักษะทางการเงินโดยรวมของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะทางการเงินในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 85.95 และเมื่อพิจารณาแยกตามองค์ประกอบของทักษะทางการเงินทั้ง 3 องค์ประกอบ คือความรู้ทางการเงิน พฤติกรรมทางการเงิน และทัศนคติทางการเงิน พบว่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีคะแนนอยู่ในระดับสูงทั้งหมดที่ร้อยละ 77.69 ร้อยละ 92.56 และร้อยละ 80.99 ตามลำดับ

จากการศึกษาเมื่อแยกตามองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน 3 องค์ประกอบ พบว่า

1) ด้านความรู้ทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ทางการเงินในระดับสูง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 77.69 รองลงมาในระดับปานกลาง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 13.72 และระดับต่ำ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

2) ด้านพฤติกรรมทางการเงิน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางการเงินระดับสูง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 92.56 รองลงมาในระดับปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.79 และระดับต่ำ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.65

3) ด้านทัศนคติทางการเงิน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 80.99 รองลงมาในระดับปานกลาง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.01 และไม่พบผู้มีทัศนคติทางการเงินในระดับต่ำ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง

$$H_0 : \mu \leq 14$$

$$H_1 : \mu > 14$$

H_0 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินไม่อยู่ในระดับสูง

H_1 ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง

ผลการทดสอบสมมติฐาน แสดงดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการทดสอบสมมติฐานระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

	n	\bar{X}	S.D.	t	p - value
ระดับทักษะทางการเงิน	242	16.841	2.320	19.044	0.000

จากตาราง 4.8 ผลการทดสอบปรากฏว่า p - value มีค่า 0.000 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก H_0 และยอมรับสมมติฐานรอง H_1 สรุปได้ว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีระดับทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2 การเปรียบเทียบระดับทักษะทางการเงินจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

สมมติฐานที่ 2 ข้าราชการที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีทักษะทางการเงินต่างกัน

2.2.1 ข้าราชการที่มีเพศแตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	t	p
ชาย	88	2.83	.378	4.000	.047*
หญิง	154	2.88	.330		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

2.2.2 ข้าราชการที่มีอายุแตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์จำแนกตามอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	3	.599	.200	1.661	.176
	ภายในกลุ่ม	238	28.624	.120		
	รวม	241	29.223			

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีอายุต่างกัน มีทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน

2.2.3 ข้าราชการที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุด

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ระดับการศึกษาสูงสุด	ระหว่างกลุ่ม	2	.081	.040	.332	.718
	ภายในกลุ่ม	239	29.142	.122		
	รวม	241	29.223			

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีระดับการศึกษาสูงสุดแตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน

2.2.4 ข้าราชการที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์จำแนกตามสถานภาพสมรส

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
สถานภาพสมรส	ระหว่างกลุ่ม	2	.419	.209	1.737	.178
	ภายในกลุ่ม	239	28.804	.121		
	รวม	241	29.223			

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน

2.2.5 ข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะแตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์จำแนกตามจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ	ระหว่างกลุ่ม	3	1.085	.362	3.059*	.029
	ภายในกลุ่ม	238	28.138	.118		
	รวม	241	29.223			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะแตกต่างกัน มีอย่างน้อย 1 กลุ่มที่มีทักษะทางการเงินแตกต่างจากกลุ่มอื่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้น ผู้ศึกษาได้เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe's Method) เพื่อทดสอบว่ากลุ่มใดบ้างที่แตกต่างกัน ปรากฏผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามจำนวนบุคคลในอุปการะเป็นรายคู่

กลุ่ม	\bar{x}	จำนวนบุคคลในอุปการะ			
		ไม่มี	1 คน	2 คน	3 คนขึ้นไป
จำนวนบุคคล ในอุปการะ					
ไม่มี	2.79				
1 คน	2.89	2.79			
2 คน	2.93	2.89	2.89		
3 คนขึ้นไป	2.75	2.79	2.89	2.93	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่ไม่มีจำนวนบุคคลในอุปการะมีทักษะทางการเงินแตกต่างจากกลุ่มข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 2 คน ข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 1 คน มีทักษะทางการเงินแตกต่างจากข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 3 คนขึ้นไป และข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 2 คน มีทักษะทางการเงินแตกต่างจากข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 3 คนขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

2.2.6 ข้าราชการที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์จำแนกตาม รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ระหว่างกลุ่ม	5	.718	.144	1.188	.316
	ภายในกลุ่ม	236	28.506	.121		
	รวม	241	29.223			

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน

3. พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

การศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ใช้วิธีการวิเคราะห์พฤติกรรมการออม ด้วยค่าความถี่ และร้อยละ ซึ่งพฤติกรรมการออม ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการออม การวางแผนการออม รูปแบบการออม การออมเฉลี่ยต่อเดือนระยะเวลาในการออม และแนวโน้มในการออมในอนาคต ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.16 – 4.21

3.1 วัตถุประสงค์ในการออม

ตารางที่ 4.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวัตถุประสงค์ในการออม

วัตถุประสงค์ในการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพื่อเก็บไว้ใช้ยามชราหรือเกษียณอายุ	47	19.4
2. เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน	79	32.6
3. เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับครอบครัว	61	25.2
4. เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการออม เช่น ดอกเบี้ย เงินรางวัล เงินปันผล อื่นๆ	12	5.0

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ในการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรหลาน	28	11.6
6. เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ	11	4.5
7. เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบธุรกิจ	3	1.2
8. อื่นๆ (ออมตามข้อบังคับ)	1	0.4
รวม	242	100.0

จากตารางที่ 4.16 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน มีวัตถุประสงค์ในการออม เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน มากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมา เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านการเงินให้กับครอบครัว จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 และเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามชรา หรือเกษียณอายุ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ตามลำดับ น้อยที่สุดคือ อื่นๆ (ออมตามข้อบังคับ) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

3.2 การวางแผนการออม

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการวางแผนการออม

การวางแผนการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กำหนดวงเงินที่แน่นอน	114	47.1
ไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน	128	52.9
รวม	242	100.0

จากตารางที่ 4.17 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน มีการวางแผนการออม โดยส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 ส่วนที่เหลือ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 47.1 ได้กำหนดวงเงินที่แน่นอนในการวางแผนการออม

3.3 รูปแบบการออม

ตารางที่ 4.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรูปแบบการออม

รูปแบบการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เก็บสะสมในรูปของเงินสด	67	25.8
ฝากเงินกับสถาบันการเงิน	168	64.6
ซื้อพันธบัตรรัฐบาล	8	3.1
ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต	51	19.6
ซื้อสลากออมสิน – สลาก ธกส.	41	15.8
ซื้อทรัพย์สิน เช่น ทองคำ อัญมณี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง	45	17.3
ซื้อกองทุนต่างๆ	8	3.1
อื่นๆ (ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์, ซื้อหุ้นในสหกรณ์)	10	3.8

จากตารางที่ 4.18 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ส่วนใหญ่มีรูปแบบการออม โดยฝากเงินกับสถาบันการเงิน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมา เก็บสะสมในรูปของเงินสด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 ตามลำดับ ที่น้อยที่สุด คือ ซื้อพันธบัตรรัฐบาล จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 และเพื่อซื้อกองทุนต่างๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1

3.4 การออมเฉลี่ยต่อเดือน

ตารางที่ 4.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการออมเฉลี่ยต่อเดือน

การออมเฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 1,000 บาท	32	13.2
2. 1,001 – 2,000 บาท	69	28.5
3. 2,001 – 3,000 บาท	57	23.6
4. 3,001 – 4,000 บาท	36	14.9
5. 4,001 – 5,000 บาท	18	7.4
6. มากกว่า 5,000 บาท	30	12.4
รวม	242	100.0

ตารางที่ 4.19 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน มีการออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 – 2,000 บาท มากที่สุด จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมา 2,001 – 3,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และ 3,001 – 4,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ตามลำดับ

3.5 ระยะเวลาในการออม

ตารางที่ 4.20 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาในการออม

ระยะเวลาในการออม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
น้อยกว่า 1 ปี	21	8.7
1 – 5 ปี	112	46.3
มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี	60	24.8
10 ปี ขึ้นไป	49	20.2
รวม	242	100.0

ตารางที่ 4.20 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน กลุ่มที่มีระยะเวลาในการออม 1 – 5 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมา คือ กลุ่มที่มีระยะเวลา

ในการออม มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และกลุ่มที่มีระยะเวลาในการออม 10 ปี ขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 20.2 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่มีระยะเวลาในการอมน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7

3.6 แนวโน้มการออมในอนาคต

ตารางที่ 4.21 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามแนวโน้มการออมในอนาคต

แนวโน้มการออมในอนาคต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ออมเท่าเดิม	52	21.5
ออมเพิ่มขึ้น	174	71.9
อมน้อยลง	13	5.4
อื่น ๆ	3	1.2
- ตามระบบเศรษฐกิจ 1 คน		
- ตามสถานภาพทางการเงิน 1 คน		
- ออมจากเงินเหลือแต่ละเดือน 1 คน		
รวม	242	100.0

ตารางที่ 4.21 พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน ส่วนใหญ่มีแนวโน้มการออมในอนาคต คือ ออมเพิ่มขึ้น จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 รองลงมา ออมเท่าเดิม จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และอมน้อยลง จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 5.4 ตามลำดับ น้อยที่สุด คือ อื่นๆ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

4. ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

การศึกษาทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ใช้วิธีการทดสอบความสัมพันธ์ของทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการ โดยใช้สถิติทดสอบไคสแควร์ (Chi-Square (χ^2)) ในการทดสอบความสัมพันธ์ ดังกล่าว ซึ่งระดับทักษะทางการเงินมี 2 ระดับ คือ ปานกลาง และสูง ส่วนพฤติกรรมการออม ได้แก่ วัตถุประสงค์ในการออม การวางแผนการออม การออมเฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาในการออม และแนวโน้มการออมในอนาคต ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.22 – 4.26

ตารางที่ 4.22 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับวัตถุประสงค์ในการออม

ทักษะทางการเงิน	วัตถุประสงค์ในการออม						χ^2	df	p
	1	2	3	4	5	6			
ปานกลาง	4(1.7)	12(5.0)	6(2.5)	4(1.7)	6(2.5)	2(0.8)	22.555*	5	0.000
สูง	43(17.8)	67(27.7)	67(27.7)	24(9.9)	5(2.1)	2(0.8)			
รวม	47(19.4)	79(32.6)	73(30.2)	28(11.6)	11(4.5)	4(1.7)			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1 = เพื่อเก็บไว้ใช้ยามชราหรือเกษียณอายุ, 2 = เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน, 3 = เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านการเงินให้กับครอบครัว, เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการออม, 4 = เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรหลาน, 5 = เพื่อซื้อสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ 6 = เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบธุรกิจ

จากตารางที่ 4.22 พบว่า วัตถุประสงค์ในการออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉินมากที่สุดเป็นจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับวัตถุประสงค์ในการออมพบว่าค่า $p = 0.000$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.23 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการวางแผนการออม

ทักษะทาง การเงิน	การวางแผนการออม		χ^2	df	p
	กำหนดวงเงินที่แน่นอน	ไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน			
ปานกลาง	10 (29.4)	24 (70.6)	4.971	1	0.26
สูง	104 (50.0)	104 (50.0)			
รวม	114 (47.1)	128 (52.9)			

จากตารางที่ 4.23 พบว่า การวางแผนการออมส่วนใหญ่ไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน เป็นจำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการวางแผนการออม พบว่า ค่า $p = 0.26$ ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่า ทักษะทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับการวางแผนการออม

ตารางที่ 4.24 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการออมเฉลี่ยต่อเดือน

ทักษะทาง การเงิน	การออมเฉลี่ยต่อเดือน					χ^2	df	p
	1	2	3	4	5			
ปานกลาง	12(5.0)	9(3.7)	4(1.7)	3(1.2)	6(2.5)	18.034*	4	.001
สูง	20(8.3)	60(24.8)	53(21.9)	33(13.6)	42(17.4)			
รวม	32(13.2)	69(28.5)	57(23.6)	36(14.9)	48(19.8)			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

1 = ต่ำกว่า 1,000 บาท, 2 = 1,001 – 2,000 บาท, 3 = 2,001 – 3,000 บาท, 4 = 3,001 – 4,000 บาท, 5 = มากกว่า 4,000 บาท

จากตารางที่ 4.24 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 – 2,000 บาท มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับการออมเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ค่า $p = 0.001$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับการออมเฉลี่ยต่อเดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.25 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับระยะเวลาในการออม

ทักษะทาง การเงิน	ระยะเวลาในการออม				χ^2	df	p
	1	2	3	4			
ปานกลาง	6 (17.6)	12 (35.3)	6 (17.6)	10 (29.4)	7.155	3	0.067
สูง	15 (7.2)	100 (48.1)	54 (26.0)	39 (18.8)			
รวม	21 (8.7)	112 (46.3)	60 (24.8)	49 (20.2)			

1 = น้อยกว่า 1 ปี, 2 = 1 – 5 ปี, 3 = มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี, 4 = 10 ปีขึ้นไป

จากตารางที่ 4.25 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระยะเวลาการออม 1 – 5 ปี มีจำนวนมากที่สุดเป็นจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับระยะเวลาในการออม พบว่าค่า $p = 0.067$ ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่า ทักษะทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการออม

ตารางที่ 4.26 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับแนวโน้มการออมในอนาคต

ทักษะทาง การเงิน	แนวโน้มการออมในอนาคต				χ^2	df	p
	ออมเท่า เดิม	ออม เพิ่มขึ้น	ออม น้อยลง	อื่นๆ			
ปานกลาง	9 (26.5)	19 (55.9)	6 (17.6)	0 (0.0)	13.455*	3	0.004
สูง	43 (20.7)	155 (74.5)	7 (3.4)	3 (1.4)			
รวม	52 (21.5)	174 (71.9)	13 (5.4)	3 (1.2)			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.26 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีแนวโน้มการออมในอนาคต คือ มีการออมเพิ่มขึ้น จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับแนวโน้มการออมในอนาคต พบว่า ค่า $p = 0.004$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับแนวโน้มการออมในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับทักษะทางการเงินและเปรียบเทียบทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 2) พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ประชากรที่ศึกษา คือ ข้าราชการเฉพาะในราชการส่วนกลางของกรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน โดยใช้วิธีของ Taro Yamane สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธี สุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test Independent – Samples) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ถ้าผลการทดสอบพบว่า มีอย่างน้อย 1 กลุ่ม แตกต่างจากกลุ่มอื่น จะทำการทดสอบโดยการเปรียบเทียบเชิงพหุคูณด้วยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe’s Method) ผลการศึกษามีข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน จำแนกตามเพศ พบว่าเพศหญิงมีมากที่สุด จำนวน 154 คน เพศชาย 88 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 และ 36.36 ตามลำดับ การจำแนกตามช่วงอายุ พบว่า ช่วงอายุ 31 – 40 ปี มากที่สุด จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.28 น้อยที่สุด ช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 10.33 เมื่อแยกตามระดับการศึกษาสูงสุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 60.74 รองลงมาระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.02 เมื่อแยกตามสถานภาพสมรส พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีสถานภาพสมรสมากที่สุด จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 58.68 น้อยที่สุดสถานภาพ หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.13 จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ กลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะสูงสุด 2 คน มีมากกว่าที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 33.88 รองลงมา ไม่มีบุคคลที่อยู่ในอุปการะ จำนวน 71 คน คิดเป็น

ร้อยละ 29.34 จำนวนรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรายได้ 10,001 – 20,000 บาท มากที่สุด จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 38.02 และมีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท น้อยที่สุด จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.83

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1.1 ทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

1) ระดับทักษะทางการเงิน

ผลการศึกษาระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ พบว่า ข้าราชการทั้งหมด จำนวน 242 คน ส่วนใหญ่มีคะแนนทักษะทางการเงินในระดับสูง จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 85.95 รองลงมา มีระดับทักษะทางการเงินระดับปานกลาง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 14.05 และไม่พบผู้ที่มีทักษะทางการเงินระดับต่ำ

จากการศึกษาเมื่อแยกตามองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน 3 องค์ประกอบ พบว่า

(1) ด้านความรู้ทางการเงิน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้ทางการเงินในระดับสูง จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 77.69 รองลงมา ระดับปานกลาง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 13.72 และระดับต่ำ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09

(2) ด้านพฤติกรรมทางการเงิน ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางการเงินระดับสูง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 92.56 รองลงมา ระดับปานกลาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 5.79 และระดับต่ำ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.65

(3) ด้านทัศนคติทางการเงิน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 80.99 รองลงมา ระดับปานกลาง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 19.01 และไม่พบผู้มีทัศนคติทางการเงินในระดับต่ำ

1.1.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์มีทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง

1) การเปรียบเทียบระดับทักษะทางการเงินจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ข้าราชการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และเมื่อนำจำนวนบุคคลในอุปการะมาทำการเปรียบเทียบเพื่อทดสอบรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ พบว่า ข้าราชการที่ไม่มีจำนวนบุคคลในอุปการะมีทักษะทางการเงินที่แตกต่างจากกลุ่มข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 2 คน ข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 1 คน มีทักษะทางการเงินแตกต่างจากข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 3 คนขึ้นไป และข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 2 คน มีทักษะทาง

การเงินแตกต่างจากข้าราชการที่มีจำนวนบุคคลในอุปการะ 3 คนขึ้นไป ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนข้าราชการที่มีอายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน

1.2 พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 242 คน มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อใช้ยามฉุกเฉิน มากที่สุด จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมา เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินให้กับครอบครัว จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 น้อยที่สุด คือ อื่นๆ (ออมตามข้อบังคับ) จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4 การวางแผนการออม ส่วนใหญ่มีการออมโดยไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน จำนวน 128 คน และกำหนดวงเงินที่แน่นอน จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 และ 47.1 ตามลำดับ รูปแบบการออม พบว่า ส่วนใหญ่ฝากเงินกับสถาบันการเงิน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 69.4 รองลงมาเก็บสะสมในรูปแบบเงินสด จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 ซึ่งกรรมธรรม์ประกันชีวิต จำนวน 51 คน ซื้อทรัพย์สิน เช่น ทองคำ อัญมณี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง จำนวน 45 คน ซื้อสลากออมสิน - สลาก ธกส. จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 17.3 และ 15.8 ตามลำดับ และน้อยที่สุด คือ ซื้อพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งเท่ากับจำนวนผู้ซื้อกองทุนต่างๆ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.1 การออมเฉลี่ยต่อเดือน พบว่า มีการออม จำนวน 1,001 – 2,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 รองลงมา จำนวน 2,001 – 3,000 บาท จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 และ จำนวน 3,001 – 4,000 บาท จำนวน 36 คน ต่ำกว่า 1,000 บาท จำนวน 32 คน จำนวน มากกว่า 5,000 บาท จำนวน 30 คน จำนวน 4,001 – 5,000 บาท จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 13.2 12.4 และ 7.4 ตามลำดับ ระยะเวลาในการออม พบว่า มีการออม 1-5 ปี จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 รองลงมาออมมากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 น้อยที่สุด คือ ออมน้อยกว่า 1 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7 และแนวโน้มการออมในอนาคต พบว่า ส่วนใหญ่ออมเพิ่มขึ้น จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 รองลงมา ออมเท่าเดิม จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 น้อยที่สุด คือ ออมตามระบบเศรษฐกิจ ออมตามสถานภาพทางการเงิน และออมจากเงินเหลือแต่ละเดือน อย่างละ 1 คน รวมจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.2

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ พบว่า ทักษะทางการเงิน ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม ในด้านการวางแผนการออม และด้านระยะเวลาในการออม เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการออม ด้าน

วัตถุประสงค์ในการออม ด้านการออมเฉลี่ยต่อเดือน และแนวโน้มการออมในอนาคต พบว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. อภิปรายผล

ในการศึกษา เรื่อง ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริม มีประเด็นสำคัญที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

2.1.1 ระดับทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 242 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีทักษะทางการเงินระดับสูง ซึ่งมีคะแนน > 14 คะแนน จำนวน 208 คน คิดเป็นร้อยละ 85.95 โดยไม่พบผู้ที่มีทักษะทางการเงินระดับต่ำ สอดคล้องกับ กัลยาณี ตริสุวรรณ (2561) เมื่อแยกตามองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน 3 องค์ประกอบ พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ทางการเงินระดับสูงโดยมีคะแนน ≥ 5 คะแนน จำนวน 188 คน คิดเป็นร้อยละ 77.69 ระดับต่ำ ≤ 2 คะแนน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 9.09 พฤติกรรมทางการเงินอยู่ในระดับสูง โดยมีคะแนน ≥ 6 คะแนน จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 92.56 ระดับต่ำ ≤ 2 คะแนน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.65 และทัศนคติทางการเงินส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงเช่นเดียวกัน มีคะแนน > 3 คะแนน จำนวน 196 คน คิดเป็นร้อยละ 80.99 และไม่มีผู้ใดมีทัศนคติอยู่ในระดับต่ำเลย สอดคล้องกับผลการสำรวจทักษะทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ปี 2559 ซึ่งพบว่า คนไทยอ่อนด้านความรู้ทางการเงินมากกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ จากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ข้าราชการมีความรู้ทางการเงินในระดับต่ำ จำนวน 22 คน มากกว่าด้านอื่นๆ และเมื่อพิจารณาด้านปัจจัยส่วนบุคคล เมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษานี้กับรายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ในปี 2559 พบว่า มีความสอดคล้องในเรื่องของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในวัยทำงานจนถึงวัยเกษียณ และประกอบอาชีพลูกจ้างรัฐบาล ซึ่งมีรายได้ประจำ เช่นเดียวกับข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ และข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 242 คน ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.95 มีทักษะทางการเงินในระดับสูง สอดคล้องกับ กัลยาณี ตริสุวรรณ (2561) ที่ศึกษา เรื่องทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อสุขภาพทางการเงินของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ส่วนใหญ่มีทักษะทางการเงินอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 81.5 และไม่มีพบผู้ที่มีทักษะทางการเงินระดับต่ำ

2.1.2 การเปรียบเทียบทักษะทางการเงิน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

เมื่อเปรียบเทียบทักษะทางการเงินจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าข้าราชการที่มี เพศ และจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ ที่แตกต่างกันมีทักษะทางการเงินแตกต่างกัน ตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานแก้วตา ลักนาวานิช และวิลาวัณย์ ดิงไทรย์ภพ (2561) ได้ศึกษา เรื่องทักษะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง ผลการศึกษาทักษะทางการเงินและองค์ประกอบของทักษะทางการเงินของเกษตรกร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน มีคะแนนทักษะทางการเงิน หรือ องค์ประกอบของทักษะทางการเงินแตกต่างกัน ส่วนข้าราชการที่มี อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีทักษะทางการเงินไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรรสนันท์ ศรีอิทธิฤทธิ์ กุล (2561) ซึ่งได้ศึกษา เรื่อง ทักษะทางการเงินของประชากรไทย ผลการศึกษาพบว่า ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลของประชากรไทยกับความเห็นเกี่ยวกับทักษะทางการเงิน ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีผลต่อทักษะทางการเงิน ด้านพฤติกรรมทางการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปานแก้วตา ลักนาวานิช และวิลาวัณย์ ดิงไทรย์ภพ (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ทักษะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง พบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ในด้านช่วงอายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีคะแนนทักษะทางการเงินหรือองค์ประกอบของทักษะทางการเงินแตกต่างกัน

2.2 พฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

จากผลการศึกษา ที่พบว่า ข้าราชการ จำนวน 242 คน ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการออม เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 การวางแผนการออม ไม่มีที่ตั้งวงเงินที่แน่นอน จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 รูปแบบการออม ฝากเงินกับสถาบันการเงิน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 64.6 การออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 -2,000 บาท จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 มีระยะเวลาในการออม 1 - 5 ปี มากที่สุด คือ จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 และส่วนใหญ่มีแนวโน้มการออมในอนาคต ออมเพิ่มขึ้น จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 71.9 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลำไพพร พันทุกษ์ (2556) ศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่มีรูปแบบการออมเงิน โดยฝากเงินกับธนาคารมากที่สุด และมีจุดมุ่งหมายในการออมส่วนใหญ่ออมเงินเพื่อไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทา โมทอง (2557) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการ โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา ส่วนใหญ่มีรูปแบบการออมที่นิยม โดยฝาก

เงินธนาคาร และสอดคล้องกับงานวิจัยของดารารภณ์ โคลิวิวัฒน์ (2558) ศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ พบว่า ข้าราชการกองทัพอากาศส่วนใหญ่ออมเพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และนิยมออมเงินในรูปแบบบัญชีเงินฝากประเภทต่าง ๆ ในสถาบันการเงินมากที่สุด

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะทางการเงินกับพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

จากผลการศึกษา พบว่า ทักษะทางการเงินมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการออม การออมเฉลี่ยต่อเดือน และแนวโน้มการออมในอนาคต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตามสมมติการวิจัยที่ตั้งไว้ และทักษะทางการเงินไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมในเรื่อง การวางแผนการออม การออมเฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาในการออม ไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้และข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 สำหรับผู้บริหารกรมส่งเสริมสหกรณ์

จากผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีพฤติกรรมการออมส่วนใหญ่มีการออม โดยไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน และส่วนใหญ่ออมกับสถาบันการเงิน ดังนั้นผู้บริหารกรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรส่งเสริม และปลูกฝังการออมให้กับข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ตั้งแต่เริ่มเข้ารับราชการที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อให้ข้าราชการรักการออมจนเป็นนิสัย เกิดจิตสำนึกมีรูปแบบการออมที่หลากหลายมากขึ้น โดยสามารถกระทำได้โดยการจัดทำโครงการฝึกอบรมเพื่อส่งเสริมการออมให้กับบุคลากรของกรมส่งเสริมสหกรณ์ หรือการให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ

3.1.2 สำหรับข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

จากผลการศึกษา พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีองค์ประกอบด้านความรู้ทางการเงินในระดับต่ำกว่าองค์ประกอบด้านอื่นๆ จึงทำให้ทราบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ควรมุ่งเน้นในการเพิ่มความรู้ความสามารถ (Capability) ในการบริหารจัดการเงิน เช่น พื้นฐานในการคำนวณ การบริหารเงินส่วนบุคคล และควรส่งเสริมให้มีการฝึกฝนการนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตจริงควบคู่ไปพร้อมกัน เพื่อเพิ่มพูนทักษะในการบริหารจัดการเงินและพัฒนา

กลายเป็นทักษะของชีวิต (Life Skill) ตามรูปแบบการใช้ชีวิตและบริบทของแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2559)

นอกจากนี้ ผลการศึกษา ที่พบว่า ข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์การออม เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน และไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน รวมทั้งมีรูปแบบการออม โดยฝากเงินกับสถาบันการเงิน ทำให้ทราบว่าข้าราชการส่วนใหญ่ ไม่มีการวางแผนการออมที่แน่นอน ดังนั้น ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ และพนักงานราชการ ของกรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ไปใช้เพื่อประกอบการวางแผนการออมในยามเกษียณต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เนื่องจากข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ ส่วนใหญ่มีการออมเฉลี่ยต่อเดือน 1,001 – 2,000 บาท ซึ่งเป็นการออมในระดับต่ำ และส่วนใหญ่มีรูปแบบการออม โดยฝากเงินกับสถาบันการเงิน เพื่อให้เกิดการส่งเสริมการออมให้มากยิ่งขึ้น ควรศึกษาหาช่องทางการลงทุนที่ได้ผลตอบแทนสูง จึงจะทำให้ข้าราชการเกิดการออมมากขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรค ที่มีผลกระทบต่อ การออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาการออม

3.2.3 ควรศึกษาปัญหา อุปสรรค ที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงินของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์ เพื่อหาแนวทางป้องกัน แก้ไข หรือพัฒนาไม่ให้เกิดปัญหา และอุปสรรคเหล่านั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2561, ธันวาคม). *คลังความรู้*. สืบค้นเมื่อ 18 ธันวาคม 2561
จาก <http://www.dop.go.th/th>
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2562). *ประวัติกรมส่งเสริมสหกรณ์*. สืบค้นจาก
<https://www.cpd.go.th/cpdth2560/index.php/about-cpd/info-cpd/history-cpd>
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2562). *ระบบสารสนเทศการรายงานผลข้อมูลบุคลากรของกรมส่งเสริมสหกรณ์*. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2562 จาก <http://e-service.cpd.go.th/personnel/default.asp>
- กัลยาณี ศรีสุวรรณ. (2562). *ทักษะทางการเงินที่ส่งผลต่อสุขภาพทางการเงินของบุคลากรคณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- กุลิศรา กฤตวรกาญจน์. (2549). *การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการออมในเยาวชนโดยวิธีการสื่อสารเพื่อการพัฒนากรณีศึกษาเยาวชนในจังหวัดเชียงใหม่*. (ปริญญาเอก ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิตไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- จารณี บุญยะพงศัไชย. (2545). *พฤติกรรมกรรมการออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยระดับราคาปานกลางกรณีศึกษา บริษัท วังทองกรู๊ป จำกัด*. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นเมื่อ 18 พฤศจิกายน 2562 จาก <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/6571>
- จุฑาธิปดี ฤกษ์สันทัต. (2555). *เปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการออมของพนักงานบริษัทเอกชนและข้าราชการในเขตกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, กรุงเทพมหานคร
- ญาดา วัลยานนท์ และศนิรัตน์ สุวรรณหงส์. (2556). *ปัจจัยที่มีผลต่อการวางแผนทางการเงินเพื่อเตรียมการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้าง สังกัดสำนักงานเขตบางซื่อ*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร
- ครุชา รัตนดำรงอักษร, ชำนาญ เงินดี. (2561). “การศึกษาทักษะทางการเงินของผู้ประกอบการชายแดน: กรณีศึกษาผู้ประกอบการในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษระยองแรก”. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น*, 12(Supplement 2561), 137 – 149.
- ดารณี วิทยาศัย. (2545). *การศึกษาพฤติกรรมกรรมการออมและปัจจัยที่ใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกรูปแบบการออมของพนักงานภาคเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร.

- ดารารณณ์ โคลิวิวัฒน์. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการ กองทัพอากาศ*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2561). สืบค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2561 จาก <http://www.set.or.th/happymoney/preretire.html>
- ทรศนันท์ ตริอิทธิฤทธิกุล. (2561). *ทักษะทางการเงินของประชากรไทย*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2563. จาก <http://www.advanced-mba.ru.ac.th/advanced-mba-2559/homeweb/7096-IS/Publish/huamark/huamark26/G2/no-6014184004-AD26.pdf>
- ชญจิรา ชำรงราชนิติ. (2544). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจออมในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ “Retirement Mutual Fund” มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย* สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2561 จาก <http://scholar.utcc.ac.th/handle/6626976254/1698>
- นันทา โมทอง. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการออมของข้าราชการครู โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี
- บุญรุ่ง จันทน์นาค. (2554). *ความหมายการออม*. สืบค้นจาก <http://www.sites.google.com/site/boonrung02/home/hnwy-thi-3-kar-xxm>
- บุญเลิศ จิตรมณีโรจน์ และวีระชาติ กิเลนทอง. (2557). *การเตรียมพร้อมสำหรับการวางแผนทางการเงินเพื่อวัยเกษียณของกลุ่มแรงงานในระบบ ช่วงอายุ 25 – 39 ปี*. สถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- บุษบง ศรีสันต์. (2542). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร*. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร
- ปนัดดา ภูทอง. (2561). *ภาวะการณ์ออมของไทย*. สืบค้นจาก https://www.gsb.or.th/getattachment/f9adc17a-abcf-4c1d-bd04-1a2ee18872c5/15MC_hotissue_Saving_OCT18_internet_detail.aspx, ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจธุรกิจและเศรษฐกิจฐานราก ธนาคารออมสิน
- ปรารธนา เหล่าคนดี. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมการออมของคนวัยทำงาน: กรณีศึกษาพนักงานบริษัท ฟู๊ดโปรเจ็ค (สยาม) จำกัด และ พนักงานบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม บัวหลวง จำกัด*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ปาจริย์ ปานขาว. (2557). *รวยด้วยเงินออม ใครๆก็ทำได้*. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง

- ปานแก้วตา ลัคณานิช และวิลาวณย์ คิงไทรย์ภพ. (2561). *ทักษะทางการเงินของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวพันธุ์พื้นเมืองในเขตลุ่มน้ำปากพนัง*. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2563 จาก [file:///C:/Users/acer/Downloads/135795-Article%20Text-367436-1-10-20180806%20\(4\).pdf](file:///C:/Users/acer/Downloads/135795-Article%20Text-367436-1-10-20180806%20(4).pdf)
- ปิยดา สมบัติวัฒนา. (2550). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออมของนิสิตปริญญาตรี โครงการบริหารธุรกิจ ภาคสมทบ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2562 จาก http://www.bsris.swu.ac.th/detail_thesis.asp?id_curriculum_manage=1
- ปิยวรรณ เงินคล้าย. (2559). *รายงานทางวิชาการสำนักงบประมาณของรัฐบาล ฉบับที่ 4/2559 การศึกษาการดำเนินการกองทุนการออมแห่งชาติ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร สำนักงบประมาณของรัฐบาล.
- ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2559). *รายงานผลการสำรวจทักษะทางการเงินของไทย ปี 2559*. สืบค้นจาก http://bot.or.th/Thai/AboutBOT/Activities/Documents/Article_23Aug2018
- พงศกร สุริยพงศ์ประไพ และศิริสิทธิ์ อังศุโกไคย. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการออมของพนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่*. มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.
- มลิวัลย์ พระธรรมมาตย์. (2563). *การวางแผนการออม*. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2563 จาก <https://sites.google.com/site/karpenphuprakxbkar12/kar-wangphaen-kar-xxm>
- เรืออากาศเอกหญิงดารารณณ์ โคลิรีวิวัฒน์. (2558). *การศึกษาพฤติกรรมและรูปแบบการออมของข้าราชการกองทัพอากาศ*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร:
- ลำไพร พันทุกข์. (2556). *พฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเขตอำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- วิศกรณ์ ศิริวรรณ. (2558). *การวัดระดับทักษะทางการเงินกับการมีส่วนร่วมในตลาดทุน*. สถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุน, กรุงเทพมหานคร:
- สิงห์ชัย บุญโยธิน. (2559). *การเข้าถึงบริการทางการเงินและทักษะทางการเงินในพื้นที่ห่างไกลของภาคเหนือ*. สืบค้นเมื่อ 8 กันยายน 2563. จาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/Northern/DocLib_SeminarSlide/160627_FAandFL_final.pdf.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน 2561

จาก http://www.nesdc.go.th/more_news.php

สำนักนโยบายและวิชาการสถิติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2562). *เทคนิคการสุ่มตัวอย่างและการประมาณค่า*. สืบค้นเมื่อ 10 ธันวาคม 2562 .

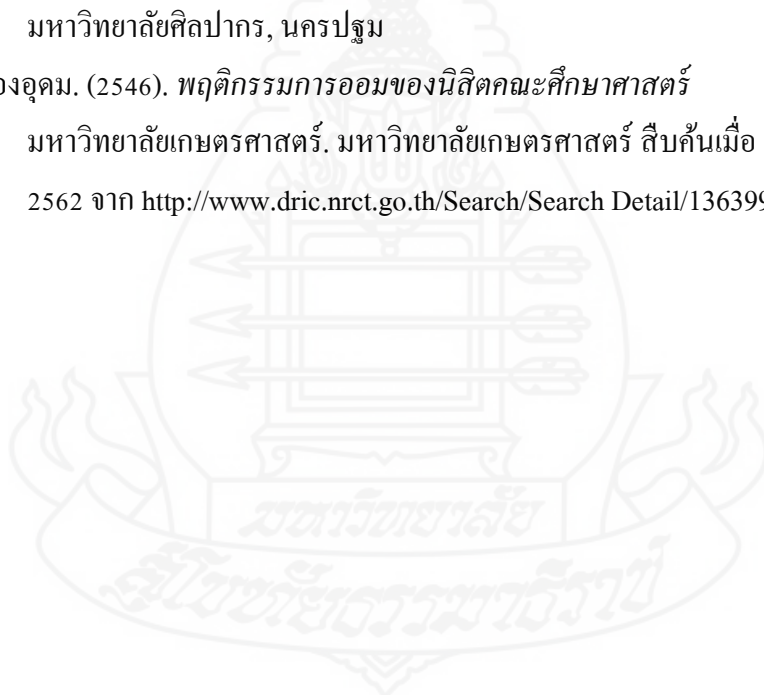
จาก <http://sevice.nso.go.th/nso/nsopublish/Toneminute/files/55/A3-16.pdf>

สุภาพร คัล้ายเกตุ และสมพงษ์ มหิงสพันธุ์. (ม.ป.ป.). *ปัจจัยที่กำหนดการออมของครัวเรือนเกษตรในประเทศไทย*. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย, กรุงเทพมหานคร.

โสภณ โรจน์ธารงค์. (2543). *วัฒนธรรมการออม. รายงานเศรษฐกิจรายเดือน ฝ่ายวิชาการธนาคารแห่งประเทศไทย*. สืบค้นจาก <http://www.bot.or.th>

อนงนาฏ สุภกิจวิชกุล. (2558). *พฤติกรรมการออมและการบริหารการเงินก่อนเกษียณอายุกรณีศึกษาบุคลากร มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม*. (วิทยานิพนธ์ ปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์).
มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม

อัจฉรา ผ่องอุดม. (2546). *พฤติกรรมการออมของนิสิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สืบค้นเมื่อ 28 พฤศจิกายน 2562 จาก [http://www.dric.nrct.go.th/Search/Search Detail/136399](http://www.dric.nrct.go.th/Search/Search%20Detail/136399)

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

แบบสอบถาม

เรื่อง ทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชา บริหารธุรกิจ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทักษะทางการเงินและพฤติกรรมการออมของข้าราชการกรมส่งเสริมสหกรณ์

ดังนั้น จึงขอความกรุณาจากท่านกรอกแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เนื่องจากคำตอบของท่านทุกข้อจะมีประโยชน์ และมีความสำคัญมากในการประมวลผลข้อมูล โดยข้อมูลที่ท่านได้กรุณาตอบลงในแบบสอบถามจะถือเป็นความลับ ไม่นำมาเปิดเผยให้ทราบว่าผู้ให้ข้อมูลคือใคร และจะไม่มีผลใด ๆ ต่อท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามนี้

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทักษะทางการเงิน

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของข้าราชการ

นางสาวศิริลักษณ์ วาทยศ

นิสิตปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ต้องการตอบเพียงข้อเดียว หรือเติมคำตอบลงในช่องว่างที่เว้นไว้ของทุกคำถามให้ครบถ้วน

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของข้าราชการ

1. เพศ

- ชาย หญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี 31 – 40 ปี
 41 – 50 ปี 51 – 60 ปี

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

- อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

4. สถานภาพ

- โสด สมรส หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่

5. จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ

- ไม่มี 1 คน 2 คน
 3 คนขึ้นไป อื่นๆ โปรดระบุ.....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่านที่ได้รับในปัจจุบัน (รวมเงินประจำตำแหน่ง/ค่าครองชีพ/ค่าตอบแทนอื่นๆ)

- ไม่เกิน 10,000 บาท 10,001 – 20,000 บาท
 20,001 – 30,000 บาท 30,001 – 40,000 บาท
 40,001 – 50,000 บาท มากกว่า 50,000 บาท

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทักษะทางการเงิน

ส่วนที่ 2-1 ความรู้ทางการเงิน

1. สมมติว่าท่านมีพี่น้อง 5 คน (รวมตัวท่านด้วย) และท่านได้รับเงินมา 1,000 บาท ถ้าท่านต้องแบ่งเงินนี้ให้ท่านและพี่น้องคนละเท่าๆ กัน แต่ละคนจะได้รับเงินคนละ.....บาท
(ไม่มีคะแนน)
2. จากข้อ 1. สมมติว่าพี่น้องทุกคนต้องรอ 1 ปี ถึงจะได้รับส่วนแบ่งจากเงิน 1,000 บาท อัตราเงินเฟ้อเท่ากับ 2% ท่านคิดว่าในอีก 1 ปี เงิน 1,000 บาทนี้ จะใช้ซื้อของได้น้อยกว่าหรือมากกว่าซื้อในวันนี้

☐ 1) ไม่ทราบ	☐ 4) มากกว่า
☐ 2) เท่ากัน	☐ 5) น้อยกว่า
☐ 3) ขึ้นอยู่กับประเภทสินค้าที่จะซื้อ	
3. สมมติว่าเพื่อนท่านยืมเงินจากท่าน 100 บาทในวันนี้ และเพื่อนท่านนำเงินมาคืนท่าน 120 บาท ในอีก 1 ปีข้างหน้า ท่านคิดว่าเพื่อนท่านจ่ายดอกเบี้ยในการยืมเงินครั้งนี้ในอัตราร้อยละ.....
4. สมมติว่าท่านฝากเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ 100 บาท โดยจะได้ดอกเบี้ย 2%ต่อปี และในระหว่างปี ท่านไม่ได้ฝากเงินเพิ่มหรือถอนเงินออกจากบัญชีดังกล่าวเลย เมื่อครบ 1 ปี ท่านคิดว่าจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นเท่าไร.....บาท
5. จากข้อ 4. ท่านคิดว่าเมื่อครบ 5 ปี ท่านจะมีเงินในบัญชีรวมดอกเบี้ยเป็นจำนวนเท่าไร (โดยไม่มี การฝากเพิ่ม หรือถอนเงินเลย)

☐ 1) ไม่ทราบ	☐ 4) มากกว่า 110 บาท
☐ 2) 110 บาท	☐ 5) น้อยกว่า 110 บาท
☐ 3) ข้อมูลไม่เพียงพอที่จะตอบคำถาม	
6. ท่านทราบหรือไม่ว่า การเลือกลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงนั้น ก็มีโอกาที่จะขาดทุนสูงเช่นกัน

☐ 1) ไม่ทราบ	☐ 2) ทราบ	☐ 3) ไม่แน่ใจ
-------------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------
7. ท่านทราบหรือไม่ว่า เงินเฟ้อ คือ ภาวะที่ระดับราคาสินค้าและบริการเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

☐ 1) ไม่ทราบ	☐ 2) ทราบ	☐ 3) ไม่แน่ใจ
-------------------------------------	----------------------------------	--------------------------------------

8. ท่านทราบหรือไม่ว่า การแบ่งเงินออม/เงินลงทุนในสินทรัพย์หลายๆ ประเภท เช่น เงินฝาก พันธบัตร หุ้น ฯลฯ ถือเป็นการกระจายความเสี่ยง

- 1) ไม่ทราบ 2) ทราบ 3) ไม่แน่ใจ

ส่วนที่ 2-2 พฤติกรรมทางการเงิน

1. ใครเป็นผู้รับผิดชอบและตัดสินใจเรื่องการใช้เงินในครัวเรือน

- 1) ท่าน 5) สมาชิกท่านอื่นในครัวเรือน
 2) ท่านและคู่สมรส 6) บุคคลอื่นนอกครัวเรือน
 3) ท่านและสมาชิกในครัวเรือน 7) ไม่มี
 4) คู่สมรสของท่าน

2. ท่านมีการจัดสรรเงินออมอย่างไร

- 1) นำเงินที่ได้ไปใช้จ่ายใช้สอยก่อน ถ้ามีเงินเหลือจึงจะเก็บออม
 2) แบ่งส่วนของเงินออมไว้ ก่อนที่จะนำเงินไปใช้จ่ายใช้สอย
 3) ไม่แน่นอน

3. ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ท่านมีวิธีการเก็บเงินออม อย่างเป็นบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)

- 1) เก็บเป็นเงินสด
 2) เก็บเงินในบัญชีเงินฝากเดียวกับบัญชีเงินเดือนหรือบัญชีสำหรับใช้จ่าย
 3) เก็บเงินในบัญชีที่เปิดไว้เพื่อออมเงินโดยเฉพาะ
 4) ให้เงินแก่คนในครัวเรือน/ครัวเรือนเก็บแทนท่าน (รวมญาติและคนนอกครัวเรือน)
 5) ฝากเงินในสหกรณ์ กลุ่มออมทรัพย์/เล่นแชร์/กองทุนหมู่บ้าน/ธนาคารชุมชน/เครดิตยูเนียน
 6) นำไปลงทุนในผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ (เช่น พันธบัตร หุ้น กองทุนรวม) ไม่รวม กบข.
 7) ประเภทอื่นๆ (ถ้ามีโปรดระบุ)
 8) ไม่ได้ออมเงินอย่างจริงจัง

4. ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเลือกใช้บริการ หรือสินค้า ท่านได้เปรียบเทียบการบริการหรือสินค้านั้นๆ จากผู้ขายหลายแห่งหรือไม่
- 1) ไม่ได้เปรียบเทียบบริการ (ไม่สนใจเปรียบเทียบ)
 - 2) ได้เปรียบเทียบผู้ให้บริการหลายแห่งก่อนตัดสินใจ
 - 3) ตัดสินใจเลือกใช้บริการจากผู้ให้บริการเพียงรายเดียว เนื่องจาก
 - 3.1) ไม่ต้องการใช้บริการของผู้ให้บริการอื่น
 - 3.2) พยายามสืบค้นข้อมูลของผู้ให้บริการจากรายอื่น
5. ก่อนที่ท่านจะซื้ออะไร ท่านจะไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้
- 1) ใช่
 - 2) ไม่ใช่
6. ท่านชำระเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ ตรงเวลา
- 1) ใช่
 - 2) ไม่ใช่
7. ท่านดูแลการเงินของตนเองอย่างใกล้ชิด
- 1) ใช่
 - 2) ไม่ใช่
8. ท่านตั้งเป้าหมายการเงินระยะยาวและพยายามทำให้ได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้
- 1) ใช่
 - 2) ไม่ใช่
9. เมื่อท่านเกิดปัญหาเงินไม่พอจ่าย ท่านแก้ปัญหาโดยการกู้เงินมาใช้
- 1) ใช่
 - 2) ไม่ใช่

ส่วนที่ 2-3 ทักษะคิดทางการเงิน

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในตัวเลือกที่เป็นคำตอบตามความเห็นที่ท่านเห็นด้วยซึ่งตรงกับความคิดเห็นของท่าน

- 5 มีความเห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 4 มีความเห็นด้วยในระดับมาก
 3 มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
 2 มีความเห็นด้วยในระดับน้อย
 1 มีความเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ทักษะคิดทางการเงิน	ระดับความเห็นด้วย				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1. มีความสุขในการใช้เงินมากกว่าการเก็บออมเพื่ออนาคต					
2. ควรจะมีชีวิตอยู่เพื่อวันนี้และไม่ได้คิดวางแผนเพื่ออนาคต					
3. มีเงินต้องรีบใช้					
4. ก่อนที่จะซื้อของบางอย่าง ควรไต่ตรองอย่างถี่ถ้วนว่ามีเงินพอจ่ายได้					
5. การตั้งเป้าหมายทางการเงินระยะยาว เป็นสิ่งที่ควรกระทำอย่างยิ่ง					

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการออมของข้าราชการ

1. ท่านมีวัตถุประสงค์ในการออมอย่างไร

- เพื่อเก็บไว้ใช้ยามชราหรือเกษียณอายุ
- เพื่อใช้จ่ายยามฉุกเฉิน
- เพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านการเงินให้กับครอบครัว
- เพื่อให้ได้ผลตอบแทนจากการออม เช่น ดอกเบี้ย เงินรางวัล เงินปันผล อื่นๆ
- เพื่อเป็นทุนการศึกษาของบุตรหลาน
- เพื่อเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพอื่น
- เพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้าน ที่ดิน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

2. การวางแผนการออม

- กำหนดวงเงินที่แน่นอน
- ไม่ได้ตั้งวงเงินที่แน่นอน

3. ท่านเลือกออมเงินรูปแบบใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เก็บสะสมในรูปของเงินสด
- ซื้อสลากออมสิน – สลาก ธกส.
- ฝากเงินกับสถาบันการเงิน
- ซื้อทรัพย์สิน เช่น ทองคำ อัญมณี ที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง
- ซื้อพันธบัตรรัฐบาล
- ซื้อกองทุนต่างๆ
- ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต
- อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านมีการออมเฉลี่ยต่อเดือนเท่าไร

- ต่ำกว่า 1,000 บาท
- 1,001 – 2,000 บาท
- 2,001 – 3,000 บาท
- 3,001 – 4,000 บาท
- 4,001 – 5,000 บาท
- มากกว่า 5,000 บาท
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. นับถึงปัจจุบันท่านมีการเก็บออมมาเป็นระยะเวลานานเท่าใด

- น้อยกว่า 1 ปี
- 1 – 5 ปี
- มากกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี
- 10 ปีขึ้นไป
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. แนวโน้มการออมในอนาคต

 ออมเท่าเดิม ออมน้อยลง ออมเพิ่มขึ้น อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ขอขอบคุณที่ท่านใช้เวลาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวศิริลักษณ์ वासศ
วัน เดือน ปีเกิด	25 มกราคม 2530
สถานที่เกิด	อำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ปี พ.ศ. 2553
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการสหกรณ์ปฏิบัติการ

